

ȘCOALA NOASTRĂ

Revistă lunară de educație-cultură profesională și afirmare națională

IN PRAGUL ANULUI ȘCOLAR

(SUCCINTE SUGESTII ȘI APEL)

Suntem în apropierea anului școlar. Vacanța a trecut prea repede pentruca învățătorul, — adevăratul învățător, — după munca obositoare de zece luni, să-și fi putut recăpăta forțele pierdute. Dorul de noi cunoștințe, râvna după știință, l'a îndemnat să ia parte la cursurile de vară, organizate de către accia, cari doresc propășirea școlii și al poporului românesc.

Noul an școlar bate la ușă. Învățătorul trebuie să fie gata la datorie. În localul școlii curat, văruit, desinfectat, cu tablourile frumos aranjate pe pereții salei de învățământ, el face înscrierile, așteaptă cu inima mișcată de dragoste, să primească pe cei noi veniți, să-i îmbărbăteze, să-i împrietenească cu școala și să le însuflească încredere.

În ziua de 15 Septembrie — conform ordinilor date, se încep cursurile. La biserică sunt de față elevii și părinții, preotul le dă sfaturi pentru întărirea credinței. — la școală învățătorul scoate în relief însemnătatea cărții, obligativitatea școlară, etc. etc.

Așa își începe serviciul învățătorul harnic și conștiincios. Așa cere legea, așa pretinde conștiința

noastră de români. Cine nu face așa, nu poate fi bun învățător.

* * *

Atunci, când am fost pus în fruntea școalelor din acest județ, am lansat un apel. Revin asupra lui și-l repet: „Toată lumea la datorie“! Scoateți politica din școală! Învățătorul, care iese la stradă pentru propagandă politică, nu mai poate sădi în suflete adevăr și dreptate! Cine face și crede altfel, să ne părăsească, căci el nu mai e pentru școală.

Am încercat să ridic școala și numele de învățător. M'am străduit din toate puterile să mențin disciplina și dacă totuși câteva elemente recalitrante au vroit să coboare autoritatea școlară, am luat măsurile necesare de îndreptare. Am fost cu considerare față de toți cei ce au colaborat împreună cu mine și voi ști și în viitor să apreciez activitatea colegilor harnici. Voi interveni ca fiecare să fie apreciat și remunerat de cei în drept, după munca și faptele sale.

Doresc însă disciplină profesională mai presus de toate, așa după cum învățătorimea sălăjană a cultivat și în trecut.

Dumitru Ilea.

COMEMORAREA LUI RENÉ DESCARTES

S'au împlinit în August a. c., 300 ani dela publicarea operei lui Descartes : Discours sur la methode. Dată care a fost recent comemorată în cadrele congresului internațional de filosofie ținut la Paris și unde s'a vorbit exclusiv despre Descartes, opera și filosofia lui.

Descartes s'a născut la 31 Martie 1596, în comuna La Hayre din Tourexine, din părinți nobili. Studiile și-le-a făcut la școala La Flèche (lângă Loire) unde Henric IV, a făcut o școală cu cei mai de seamă profesori și unde se educau 100 de tineri nobili, școala fiind condusă de Jesuiți. O fire bolnăvicioasă, pe el nu-l interesau decât probleme pur intelectuale. La 16 ani părăsește La Flèche. După câțiva ani se stabilește la Paris unde devine un om monden. Se plictisește de viața dusă acolo, pleacă în Olanda și se înscrie în armata principelui de Nassau pentru a vedea țări streine. Pe când mergea în front la Breda, se declară armistițiul. Călătorește apoi câteva luni în Germania, luând parte la războiul de 30 de ani. În timpul iernii din 1619—1620 îl găsim la Neuburg, unde în loc să meargă la cartierul general, stă retras și meditează, revelându-i-se punctul esențial din metoda sa. Aici era pustiu, dezorientat revoluționar, nerecunoscându-se nici pe sine. Cere ajutorul lui Dumnezeu pentru a ajunge la o metodă în filosofie și face jurământ Născătoarei de Dumnezeu, că va face un pelerinaj la Loretto (Italia). Într'o noapte visează că stă cu o carte în mână, care începea cu cuvintele : Cunoaște-te pe tine însuși. Acest vis îl face pe el să mediteze mult. În 1621 ia parte la lupte în Ungaria. Aventura sa militară a fost numai un pretext pentru a cunoaște oamenii, lumea. În Martie 1622 se reîntoarce la Paris și stă 3 ani. După moartea mamei sale se retrage în Olanda unde a stat 20 ani. Către sfârșitul vieții sale a stat la curtea reginei Suediei, murind la 11 Februarie 1650, în Stockholm.

Descartes, cu drept cuvânt poate fi numit părintele

filosofiei moderne, căci a inaugurat un spirit nou, care a făcut din problema cunoașterii, o problemă generală de filosofie. El ridică motive de îndoială asupra lumii exterioare, îndoială la care ajunge prin felul cum pune problema filosofică. Acest fel de-a pune problema este animat de acelaș spirit ca și Kant. Descartes nu se poate mulțumi cu o cunoștință oarecare, fără a o motiva. Caută să ne dea o motivare a cunoașterii: de ce este așa și nu altfel.

Metoda lui, pe care o amintește în toate scrierile sale și'n special în »Discursul asupra metodei«, este: cunoașterea motivată. Ne dă așa dar o metodă pentru viață, o metodă ascendentă, nu o metodă de cercetare. Motivele cari l-au determinat să caute această metodă au fost haosul în care pluteau științele pe vremea aceia, cari dădea numai adevăruri de memorie și nemotivate. El înlătură autoritatea emanatoare de adevăruri nemotivate, în locu-i pune dreptul liberului examen și recurgerea la surse prin studiul direct al faptului. Să nu credem nimic fără judecată. Pentru Descartes, singurul drum spre adevăr este gândirea proprie.

Adevărurile descoperite până la el, au fost mai mult »une coupe de fortune« și nu de judecată raționabilă.

Condiția indispensabilă a problemei cunoașterii este plecarea dela un punct inițial gândit și paragândit (dela evidență). Drumul care duce la știință este deducția, nu experimentul care ne dă un material colosal și încurcat. Descartes înțelege prin deducție, ideia de ordine, o ordine a tuturor factorilor cari compun o problemă, iar prin inducție înțelege o enumerare, studierea condițiilor cari pun o problemă. Aceste condiții trebuie să se lege de o idee absolut clară, care se impune cu evidență și necesitate. Adevărul, ideia inițială este: Cogito ergo sum. Problema cunoașterii la Descartes trebuie căutată mai întâi în punctul inițial — găsirea lucrului, apoi urmează enumerația complectă, recurgerea la experiență și scrierea acestor note într'o serie deductivă. Această deducție Carteziană este și o intuiție inteligentă. El a ajuns la acestea deducții prin proprie experiență, în matematici. Descartes voia să rezolve și celelalte științe prin metoda matematicii. Această metodă se poate verifica și în biologie și fizică. Prin descoperirea acestei metode care ne duce la calea adevărului l-am putea numi și Copernicul filosofiei.

Faptul că Descartes este considerat ca fondatorul idealismului modern, istoria filosofiei îi dă o mare importanță. Spiritul său a influențat foarte mult asupra filosofiei franceze, care este prin excelență raționalistă. Azi se tinde la reînvierea acestei filosofii, care după o trecere de 300 de ani este mereu de actualitate.

N. O.

IN PREAJMA NOULUI AN ȘCOLAR

Mai avem câteva zile din «vacanța mare» și am intrat din nou în activitate. Cu puteri refăcute, cu gânduri și speranțe noi și cu planuri multiple, dar totodată și cu greutăți noi și diferite. Unii și-au căutat de sănătate la «munte și la mare» reînnoindu-și astfel puterile trupești și sufletești, alții pe la diferite cursuri de vară și-au îmbogățit cunoștințele ca să vadă mai clar unele probleme pedagogice și sociale, a căror rezolvare cade și în sarcina și în competența noastră ca dascăli, cu toții cu speranțele de a ne vedea bunul sfârșit al activității noastre, începută cu prima zi și terminată cu ultima zi de școală. Și în sfârșit, câte capete atâtea planuri pentru realizare.

În afară de activitatea, așa numită «intrașcolară», ne pândesc la fiecare colț de stradă — ca să zicem așa — multe și diferite alte preocupări, alte probleme tot atât de importante, activitate «extrașcolară» — pentru realizări — tot de către noi, învățătorii. Dintre aceste preocupări, probleme extrașcolare, de data aceasta vom discuta asupra uneia, cred eu, cea mai importantă, atât din punct de vedere național, cât și cultural. Această problemă este: doina frumoasă românească, cântecul românesc, *corul satului*, care este discutată mai nou de dl. Leontin Ghergariu, directorul ziarului «Gazeta Sălajului» în Nr. 30. 1937.

Este adevăr că: cântecele «la modă» străine de gândul și sentimentul românesc și național, încep să cucerească tot mai mult teren în satele noastre românești, dar cunosc sate cu populație românească, unde tinerii preferă cântecul străin

(unguresc) și-l cântă cu atâta predilecție și entuziasm. Prin urmare cântecul nostru românesc este periclitat, prin chiar indiferentismul nostru.

Pericolului acestuia trebuie să-i punem obstacol. Are dreptate dl. Ghergariu când constată că: «Gradul de cultură a locuitorilor unui sat se cunoaște din diversitatea manifestărilor lor sufletești. Între principalele manifestări culturale este și *corul satului*. Să căutăm să-l înființăm în fiecare sat și vom vedea ce mare folos ne aduce și sub raport moral și sub raport național și cultural».

Dar înființarea corului sătesc depinde de unele condițiuni, nu numai morale-sociale, ci și materiale. Trecutul, nu chiar depărtat, îmi justifică îndeajuns afirmația.

Din inițiativa subsecției Șimleu a învățătorilor s'a organizat în doi ani consecutivi la Șimleu (1935—1936) emulații de coruri școlare. Scopul nostru era ca, continuând cu aceste emulări de coruri școlare, să atragem atenția lumii intelectuale asupra acestei noi activități de propagandă culturală în acest județ pe deoparte, iar pe de alta doriam ca prin acest început să familiarizăm lumea dela sate cu organizarea tineretului școlar întâi, apoi celui adult, în societăți corale.

La primul concurs (1935) ca la ceva nou, s'a adunat lume multă, deci partea morală-socială satisfăcătoare; partea materială — să zicem — mulțumitoare, ca corurile participante să fie premiate.

La al doilea concurs de coruri, deja s'a prezentat și un cor sătesc (din Siciu), iar numărul corurilor școlare prezente la concurs s'a mărit cu trei. Deci progres incontestabil, și nu putem învinovății pe colegi de nepăsare sau nepricepere. Învățătorii au fost la datorie.

Asemenea încercări s'au făcut și în alte părți ale județului.

E bine să vedem acum, care a fost răsplata muncii de un an a învățătorului, care în fața lumii dorea să arate un spor de muncă, un progres de reținut în viața școalelor sătești, în viața satelor însăși.

Adresându-ne autorităților și oamenilor de bine le-am cerut sprijinul moral și material, ca să remunerăm — într'o măsură cât de redusă măcar și mai mult pentru elevii participanți — munca depusă. Ajutorul solicitat a rămas. Deși cu

ocazia primului concurs de coruri, publicul a fost prezent într'un număr considerabil, partea materială mai redusă. Cu ocazia concursului al doilea (1936), publicul a rămas indiferent, abia câțiva auditori, iar de partea materială e mai bine să nu amintim. Singură Primăria din Șimleu a contribuit la premiera participanților, dar autoritățile cu «fonduri culturale» considerabile, unele ne-au refuzat cererea în mod categoric, motivând cu «lipsă de fonduri», iar altele nu ne-au învrednicit nici măcar de un răspuns.

Văzând aceasta lipsă de interes, apreciere și ajutor, nu am mai încercat nici o manifestație în aceasta direcție. Astfel acțiunea noastră culturală de a propaga cultul cântecului românesc, acțiune, care la început promitea mult și dela care s'a putut aștepta electrizarea sentimentului național în masele dela țară, a rămas pentru alte zile mai bune, cari, sperăm, vor să urmeze.

* * *

Fiind pusă în discuție problema «Corul satului», fac un călduros apel către toți colegii din acest județ ca să se pună pe lucru și deja cu prima zi de școală să organizeze, mai întâi corul școlar, ca să contrabalansăm infiltrațiile cântecelor străine asupra tineretului școlar și adult și să-i facem să simte până în adâncul sufletului vraja doinei românești, inima să le palpite mai cu foc, iar ochii să arunce schintei cari pătrund până la rărunchi.'

Să trecem cu nepăsare peste indiferentismul acelora, cari, având posibilitatea și socială și materială, ar fi trebuit să fie printre cei dintâi apărători și susținători ai intereselor școlare și prin școală a manifestațiilor culturale atât la sate cât și la orașe.

Să nădăjduim că, munca noastră asiduă, desinteresată și depusă cu atâta devotament îi va convinge odată pe toți, cari azi nu ne vreau, nu ne văd, nu ne cunosc și vor sta alături de noi pentru ridicarea culturală, națională și socială a maselor dela țară, prin corul satului, oferindu-ne tot sprijinul și moral și material, în raport cu munca care o depunem !

Deci, în preajma noului an școlar zic : Înainte cu Dumnezeu ! Sănătate !

Simion Oros.

Raportul dintre comandanții, instructorii și cursiștii dela Centrul de îndrumare străjerească din Breaza.

Credem că nu este rău să fie cunoscute aceste raporturi, fixate în titlul prezentului articol și aceasta cu atât mai mult cu cât e nevoie ca, fiecare comandant străjer, absolvent al cursurilor de inițiere dela Centrul de îndrumare străjerească din Breaza, să-și aducă aminte de aceste raporturi, ca să le poată fixa și păstra și între el și între elevii străjeri pe cari este chemat să-i comande.

Credința și tendința noastră exprimată mai sus, este justificată și de faptul că unii dintre comandanții străjeri — ne place a crede: foarte puțini la număr —, nu înțeleg deajuns care trebuie să fie raportul dintre ei și dintre elevii străjeri pe cari îi comandă. Și prin această neînțelegere mai mult strică străjeriei. Cazuri concrete, deși cunoaștem câteva, nu-i nevoie să fie amintite.

Ținem să reamintim aici pentru camarazii cari au urmat cursurile de inițiere străjerească la Centrul Breaza, dela Ianuarie la Iulie 1937, și să amintim celorlalți camarazi, comandanți străjeri că, raportul care trebuie să existe între comandanți și elevii străjeri este acela pe care îl fixează noua atitudine educativ-pedagogică, specifică străjeriei, anume: *educatorul trebuie să fie și camarad și conducător.*

A fi camarad însemnează a te transpune în situația tinerească în care odată ai fost, fără, însă, mândria falsă a omului matur și fără să întuneci prin aceasta mândria tineretului.

A fi camarad însemnează a fi drept față de tineret și a-l ajuta în dezvoltarea sa, a-l stima și a-l iubi desinteresat.

A fi camarad însemnează a te expune criticelor și nu a te înconjura cu strălucirea falsă a unor eventuale lucruri proprii.

A fi camarad însemnează a cunoaște problemele și greutățile, precum și nevoile și bucuriile tineretului și, participând la ele după puteri, să le trăiești.

A fi conducător însemnează a te ști și a te simți răspunzător

de faptul că tineretul nu poate să rămână mereu pe aceeaș treaptă.

A fi conducător însemnează a te ști și a te simți obligat, datorită experiențelor și cunoștințelor omului matur, să încerci să satisfaci toate curiozitățile justificate ale tineretului.

A fi conducător însemnează să știi să sintetizezi în educație, bunătatea cu obiectivitatea.

Așa văzută persoana educatorului -- camarad și conducător -- trebuie să spunem că nu-i ușor de loc ca, cineva să fie educator și nici nu-i dat oricui să fie. Dar aceasta nu însemnează că educatorul trebuie să fie numai decât un geniu. Foarte multă bunăvoință, tendință mereu neostoiate spre bine, moral și frumos, voință tare și disciplinată și voe bună, iată câteva din elementele cari intră în compunerea educatorului, camarad și conducător.

Să vedem dacă la Centrul de îndrumare străjerească din Breaza, întâlnim pe acești educatori care să fixeze raporturile normale dintre ei și cursiști, sau să vedem cari sunt raporturile dintre comandanți și cursiști, cari apoi să permită să spunem că educatorii sunt și camarazi și conducători în acelaș timp.

Pentru stabilirea acestui fapt, determinant în educația străjerească, cel mai bun lucru este să cităm părerile cursiștilor, fixate de ei în lucrările scrise, pe cari le dau la fiecare sfârșit de serie.

Acestea sunt și obiective și sincere în acelaș timp. Și aceasta cu atât mai mult cu cât lucrarea scrisă nu este notată și nici nu intră în calcularea calificativului pe care-l primește cursistul la sfârșitul cursului.

— «In tot timpul stagiului la Breaza, ne-am bucurat de un tratament, sub toate raporturile, cu adevărat civilizat. Atmosfera de înălțare sufletească, ambianța culturală, sănătatea morală și fizică, iată simbolul vieții dela Breaza.

— Punctualitatea, sacrificiile și sufletul mare ce l-am observat la tot personalul didactic, îmi vor fi icoane sfinte la a căror perfecțiune voiu tinde a ajunge.

— Raportul comandanților față de elevii străjeri, este mai mult decât foarte bun și este un exemplu pentru noi, cum să ne purtăm cu cei ce ne sunt încredințați.

— Spiritul de camaraderie a plutit tot timpul între elevi

și comandanți, n'am auzit nici o vorbă aspră adresată din vre-o parte.

— Toți comandanții au fost pentru noi model de adevărați camarazi, model de punctualitate, muncă, credință și perseverență, pentru cari îi stimăm și admirăm, asigurându-i că sămânța ce au aruncat, nu va fi pierdută.

— Țin să afirm că la acest centru, există unii dintre cei mai buni comandanți, cari cu zâmbetul întotdeauna pe buze, totuși făcându-și cu conștiință datoria, nu mă face să uit acest timp nici odată și cred, am credința fermă că, cu astfel de elemente în cari Țara și-a pus toate speranțele, munca va fi dusă la bun sfârșit și mișcarea străjerească va fi încununată cu succes, va fi recunoscută de toți.

— Recunosc că toți profesorii și comandanții centrului, sunt oameni cu inimă, aleși. Onoare Centrului Breaza.

— Intregul personal al Centrului, sunt persoane cari cu cinste și dragoste își îndeplinește misiunea.

— Atât la primire cât și în tot timpul cursurilor, din partea dlor comandanți, n'am avut alta decât îndrumări și sfaturi bune, purtându-se ca adevărați camarazi, nu ca șefi.

— Domnii comandanți s'au purtat foarte bine cu elevii străjeri.

— Privitor la dnii comandanți de aici, nu pot să le aduc decât laude. Dacă orice instituție din țara noastră vor avea astfel de conducători și îndrumători, fața României se va schimba mult mai repede.

— Cât privește atmosfera dela Centrul Breaza, este dintre cele mai favorabile și prietenești, lucru care încălzește sufletele tuturor cari cercetează cursurile.

— Exemplul cel mai viu îl avem dela dnii comandanți: dl. Maior Comandant al Centrului și dl. Director de studii.

— Conducerea Centrului și atmosfera pe care o crează, este din cele mai bune.

— Am văzut în tot timpul cursului făcut numai dragoste și suflet pus atât de organele superioare ale Centrului cât și de comandanții de Centurii, pentru realizarea acestei mari și nobile înfăptuiri, pentru progresul și regenerarea sufletului poporului nostru.

— La Centrul Breaza, este mult suflet și muncă pornită din devotamentul nobil înclinat străjeriei.

— Comandanții locali? Un buchet bine ales, stăpâni pe misiunea ce au de îndeplinit. Cât privește dnii comandanți de Centurie, d. profesor de muzică, gimnastică, formații, precum și d. Director de studii și dl. Comandant al Centrului, toată admirația, simpatia și devotamentul meu și al tuturor. Cu așa elemente, suntem singuri de isbândă.

— Tactul și priceperea dlui comandant al Centrului, chiar așa de supraîncărcat programul în unele zile, ne-a făcut să nu-i simțim greul! Buna dispoziție a Dlor, s'a transmis și asupra noastră, așa că toată seria XXX. va fi «gata la datorie» după cum și dâșii au fost «gata la datorie» cu exemplul, fapta, nu cu vorba.

— Comandanții? Dar se poate spune altceva decât laude bine meritate! Politeța imbinată cu seriozitatea lucrului de comandant, implicit comanda, fac din acești comandanți, superiori în sensul ierarhizării, cu distanța cuvenită dela mic la mare și în acelaș timp camarazi de lucru și prieteni pentru inimă.

— Dnii comandanți, în modul de comportare cu elevii străjeri, dau dovadă de blândețe și răbdare.

— Tratamentul, mai ales din partea dlui comandant și a dlui director de studii, este la înălțime, dă curaj unui suflet necăjit și puteri noi unui corp obosit de muncă supraîncordată.

— Nu pot să încep decât să aduc cele mai binemeritate laude tuturor comandanților mei pentru modul cu care au știut să însufle în suflet acest nou crez.

— Conducătorii Centrului sunt adevărați camarazi ai cursiștilor și în multe rânduri, adevărați părinți

— Afitudinea lor de adevărați camarazi, dovedită în toate ocaziunile, firea veselă, surâzătoare, sufletul plin de bunătate și îmbărbătare, sunt imagini cari nu se vor șterge nici odată din inima mea.

— Dnii comandanți, nu mi-au fost comandanți, ci frați și părinți sufletești. Am rămas surprins de felul cum au fost recrutați și cum la toți poți găsi tot ce este bun și nimic ce ar putea lăsa de dorit. Intr'un cuvânt Centrul Breaza se mândrește cu astfel de comandanți. Pilda și exemplul de dragoste și muncă, m'au impresionat adânc.

— De asemeni voiu rămâne recunoscător dlui comandant al Centrului, dlui Director de studii, dlor profesori, dlui comandant al Centuriei, cari toți au știut să-mi înalțe sufletul,

să-mi înzecească puterea de muncă, să mă câștige cu toată ființa mea, pentru mișcarea străjerească.

— Ca încheiere, Domnule Comandant al școlii, Vă aduc viile mele mulțumiri atât Dlor Voastre, dlui Director de studii cât și dlor Comandanți, pentru lumina ce ați revărsat cu dărnicie asupra sufletului și minții mele, pentru bunătatea Dvs. ce V'a ridicat în ochii mei ca oameni superiori, cât și pentru timpul plăcut ce l'am petrecut în acest Centru, care va fi ca o icoană vie, caldă și pilduitoare în sufletul meu.

— Conferințele ținute, purtarea părintească și punctuală a șefilor noștri m'au schimbat și capturat sufletește, chiar dela'nceput. De multe ori punându-mi singur întrebarea: acești oameni au fost aleși tot de oameni sau de Dumnezeu?

— Dnii comandanți s'au purtat adevărat camaradereste cu noi și au fost tot timpul în mijlocul nostru, îndrumându-ne și învățându-ne, pe zi ce trece spre mai bine.

— Exemple de camaraderie străjerească ne-au dat comandanții noștri, dar mai cu seamă, dl. Comandant al Centru-lui și dl. director de studii, cari luau parte cu noi, cot la cot, la toate temele și la toate lucrările de practică agricolă. Acesta va fi pentru noi străjerii, cari înțelegem străjerismul un exemplu viu în activitatea noastră străjerească.

— Nu pot să termin fără să-mi exprim toată admirația mea față de comandanții școlii, cari cu multă demnitate au știut să se impună, nu prin severitate ci printr'o atitudine ce se adresa aceluși pic de bun simț care-l are fiecare în el.

— Felul în care am fost tratați din toate punctele de vedere, cred că nu mai există o altă organizație asemenea; că prin munca dlor comandanți, muncă titanică, s'a ajuns la cea mai desăvârșită perfecțiune.

— În privința dlor comandanți, nu am altceva de făcut, decât să-i am ca exemplu de felul cum s'au comportat.

— Vorbele bune ale comandanților au umplut deseori golurile sufletelor noastre și chiar atunci când am greșit și au fost nevoiți să ne facă muștrări, vorbele aspre au lipsit complect, fiind înlocuite cu bune povești camaraderesti. Grație lor, școala de îndrumare din Breaza, a înfipt câte un altoi în sufletele noastre, care altoi sperăm să rodească însutit și înmiit, pentru fericirea acestui popor, născut și crescut în mizerie.

— Instructorii sunt bine selecționați, buni camarazi și bine instruiți.

— Intre dnii comandanți și elevi ai Centrului, există un raport foarte bun; prin faptul că dnii comandanți, știu să se transforme în adevărați camarazi și educatori, făcându-te să crezi că te găsești într'o familie mare, care muncește pentru consolidarea și prosperarea țării, făcând în fiecare din noi, un om integral, social, o individualitate națională. Și la conducerea acestei școale, sunt puși oamenii adevărului, iubitori de dreptate, sinceri, plăcuți la prima întâlnire. Datorită faptului că toți comandanții acestui Centru sunt de o bunătate rară și cunoscători ai rolului ce au, tot ce predau se poate prinde cu o plăcere deosebită. Noi știm cine a făcut această unire a comandanților noștri, dar par'că ceva sfânt, s'a pogorît asupra acestor domni ca să aibă o putere de convingere așa de grozavă.

— Conducătorii școalei de îndrumare pot fi asigurați de toată admirația și respectul elevilor străjeri.

— Toată lauda și recunoștința pentru politeța și bunăvoința conducătorilor.

— Nu pot să aduc decât cele mai călduroase mulțumiri atât dlor comandanți cât și dlor instructori, pentru purtarea camaraderească cu care ne-au primit aici și dragostea frățescă cu care ne-au instruit și îndrumat în timpul celor 20 zile petrecute aici.

— Înțelegerea, tactul deosebit, spiritul camaraderesc, conștiințiozitatea și exemplul însuși dat de comandanții noștri în toate privințele, ne-au stimulat continuu și ne-au înlesnit după câteva zile adaptarea fără rezerve la noul fel de viață.

— Dnii comandanți fac cinste din orice punct de vedere, locurilor ce ocupă.

— Spun sincer că-mi vor rămâne ca exemplu în sufletul meu, caracterele fine, binevoitoare și pline de dragoste părințească față de toți străjerii, atât a dlui Comandant dela Centrul Breaza cât și a dlui Director de studii.»

În urma celor de mai sus, credem că nu mai e nevoie de nici un comentariu. Orice om de bună credință, se poate convinge că, noul duh pe care STRĂJERIA îl insuflă tuturor celor care se inițiază în tainele ei, are nevoie de EDUCATORI noi, CAMARAZI și CONDUCĂTORI în același timp și că Centrul de Îndrumare străjerească din Breaza, are pe acești educatori.

Năsăud, 14 August 1937.

Prof. D. Maior.

CATASTROFĂ ORTOGRAFICĂ

Cu ocazia diferitelor examene — de bacalaureat, definitiv sau diplomă de capacitate pentru învățător — date în ultimul timp, s'a constatat o complectă dezorientare a candidaților, în cunoașterea scrierii corecte a limbii române.

Mulți au dat dovadă că nu cunosc nici cele mai elementare noțiuni de ortografie. Fapt ce-a făcut, ca unul din profesorii examinatori să spună că vom pieri într'o catastrofă ortografică.

Bineînțeles că s'au făcut acuzații, cum se fac de obicei în astfel de cazuri: Unii au școala, care nu-și face datoria; alții pe candidați, cari se desinteresează complect de orice studiu, nu citesc nici un volum de literatură, dedicându-se numai sportului, făcându-și idoli din nu știu care vedetă a foot-balului. Alții însă au acuzat școala primară care n'a căutat să dea o bază solidă acestor cunoștințe elementare, mai ales că în timpul școlarității primare astfel de cunoștințe ar trebui să intre în sângele elevilor.

Nu vom căuta să stabilim vinovăția nici uneia din părți, de această anomalie. Cert este că asistăm în fiecare an în sesiunea examenelor la aceeaș stare a lucrurilor, care în loc să se diminueze, persistă, dându-ne chiar un procentaj mai mare. În țările din Apus, în special în Franța, nu există absolvent al școalei primare complete, care să nu se poată exprima corect în scris. Se poate ca celelalte cunoștințe din domeniul celorlalte științe să fie mai slabe, însă în cece privește scrierea corectă a limbei lor, sunt la înălțime. La un post de acar sau cantonier, candidații sunt supuși unui sever examen în scris, reușind doar acei cari nu sunt certați cu ortografia.

Are să dureze încă mult timp această stare îngrijorătoare în școala noastră? Ar fi o rușine pentru școală și slujitorii ei dănuirea acestui fapt, în contra căruia trebuie reacționat cu toată forța, atât în școala secundară cât și în cea primară.

Și această reacțiune să pornească din școala primară unde compunerii să i se dea prioritatea față de toate celelalte materii de învățământ. Orele de compunere sunt suficiente, nu trebuiesc dublate; atât doar ca în acest timp să se muncească temeinic. Cu elevii să se facă mai mult exerciții practice de scris, decât teorie. Temele date acasă să fie corectate serios la toți elevii. Greșelile comise să fie scrise pe tablă, explicându-li-se de ce trebuiesc scrise așa și nu altfel, în fața clasei. Acei cari persistă în a comite greșelile indicate, li se va da să scrie de mai multe ori cuvântul greșit scris sau tema.

La început va fi foarte greu; când însă copilul acela va ști că niciodată nu va scăpa cu tema necorectată, e imposibil ca să nu se ajungă la un rezultat eficace. E de dorit ca să se treacă chiar în pedanterism, în această privință, devenind fiecare învățător un «al doilea Moș Virgulină», căci numai așa se va curma răul, dela rădăcină.

Nu trebuie promovată un elev din cl. IV. dacă nu știe să scrie fără greșeli de ortografie. Nu mai vorbesc de absolvenții cursului complementar, cari trebuie să aibă un scris impecabil, atât în ce privește stilul, cât și ortografia. Să nu uităm, Ungurii prin legea Apponyi, nu tolerau să fie un absolvent al cursului primar care să nu se poată exprima corect în limba ungară, în scris și graiu, de care lucru era făcut responsabil învățătorul. Noi, însă... ca la noi la nimenea. E timpul să punem capăt acestui tembelism și deodată cu începerea acestui nou an școlar să căutăm a fi, împreună cu organele de control, cât se poate de exigenți în această privință.

N. O.

EXAMENELE ÎNVĂȚĂTORILOR

Pentru o introducere mai interesantă, mi-ar fi plăcut să pot scrie, că adeseori tineri învățători m'au întrebat asupra chipului în care trebuie să-și pregătească examenele. Din păcate, n'am fost întrebat. Cel mult dacă mi s'a spus arareori : »Ce să mai citesc, domnule profesor ?« — interpelatorul având aerul că a citit până la saturație.

Ce se petrece după examene, știe toată lumea : jelanie și iar jelanie.

Imi dau seama ce greu e pentru un învățător să se re-întoarcă în sat, copleșit de tristețea căderii la examen. Mă gândesc cu strângere de inimă și la munca sa din școală, până când se risipește mahnirea. Ce nenorocire pe bieții elevi, pentru că, în cele din urmă, asupra lor se răsfârge lipsa de elan cu care-și continuă munca învățătorul »picat«!

Un examen se poate pierde uneori și din vina comisiei, atunci când examinatorii cred că trebuie neapărat să facă victime. Dar acest lucru, dacă există într'adevăr, se petrece într'o măsură atât de mică, încât nu justifică protestele jig-nitoare, din unele ziare, împotriva profesorilor examinatori.

Alte ori un examen se poate pierde din pricina acelor examinatori care nu pot face distincție între *esențial și euziliar* și apreciază în mod definitiv, pe un candidat după o eroare cronologică, după o operă literară al cărui nume nu-i vine imediat în minte, după o teorie pedagogică altfel formulată decât dorește profesorul, după un plan de lecție în care *tipicul* e altul decât acela pe care-l practică examinatorul, sau după un obiect confecționat la lucru manual, care nu corespunde aceluia la care s'a gândit un domn și mai adesea o doamnă din comisie.

Incolo, silința învățătorului de-a aduna în jurul școlii copiii satului, de a-i ocroti cu iubire, ca să poată răzbi cu ei peste mizeriile sărăciei și ale ignoranței la lumina unei vieți nouă, când el însuși trăiește din plin cele mai grele lipsuri,

toată truda, ca să facă rodnică pentru sat activitatea sa, aceste lucruri, *care sunt totul într'o viață de învățător*, nu sunt luate în seamă, pentru că procesele verbale de inspecție de prea puține ori înfățișează realitatea. E trist, dar e adevărat!

Dar toate aceste pricini fac atât de puțin victime! Invățătorii pierd examenul de definitivat sau cel de înaintare din lipsă de pregătire și mai ales din pricina lipsei de sistem în pregătire. Una înseamnă ignoranță iar cealaltă confuzie.

Pentru cei ignoranți e greu de conceput cum vor lua un examen; cei din a doua categorie, după o cădere sau două, ajung să-și completeze și să-și sistematizeze cunoștințele și nu-i de mirare să-i vezi după aceasta reușiți în mod laudabil.

Un examen este un lucru serios și cu urmări hotărâtoare în viața învățătorului. Nota obținută la definitivat sau la înaintare te însoțește în cursul carierei și te ajută sau îți pune piedeci. Din această pricină fiecare trebuie să se gândească la examen ca la o foarte serioasă problemă a vieții sale și să-și facă o ambiție din al lua cât mai strălucit.

Examenul de definitivat repetă examenul de absolvire a școlii normale. Se cer candidatului cunoștințe multe și variate din programa școlii normale. Ceea ce trebuie să adauge candidatul la acest examen, ca o contribuție de ordin strict personal, este forma expunerii cunoștințelor, care trebuie să fie corectă, clară, elegantă.

Un asemenea examen trebuie pregătit pe 'ndelete, de îndată ce termini școala normală, ca să nu pierzi antrenamentul la învățătură. Dar dacă în școală ți-ai putut îngădui să înveți uneori pe apucate, în nădejdea că nu vei fi ascultat, sau să te bizui pe memorie, ocolind înțelegerea logică a cunoștințelor, care cere mai multă muncă, aceasta nu trebuie să se mai întâmple acum. Dimpotrivă, fiecare pagină trebuie citită cu creionul în mână, însumând într'un sistem perfect logic ideile principale și să nu treci la un nou capitol, înainte de a-l stăpâni temeinic pe acela care-l precedează.

În asemenea ocazii e bună învățătura în doi, dacă se pot feri de pălăvrăgeală. Altfel, e de preferat să înveți singur, în liniștea camerei tale, unde poți relua o demonstrație până ai înțeles-o și poți repeta expunerea până ajungi la cea mai desăvârșită stăpânire a cunoștințelor și a exprimării.

Examenul de gr. II venind după o lungă experiență di-

dactică, trebuie considerat ca un examen de maturitate pedagogică. El verifică cunoștințele de care nu se poate dispensa învățătorul în tot cursul vieții sale și măsura în care a reflectat asupra curentelor și ideilor pedagogice, în raport cu școala românească.

Însăși caracterul facultativ al examenului de gr. II (definitivul fiind obligatoriu), îl arată ca pe un examen de selecționare a elementelor distinse.

Învățătorul, fără o vastă cultură, fără o frumoasă colaborare la toate manifestările culturale: publicații, cercuri culturale, conferințe, șezători, ș. a. sau fără realizări de seamă în școală, n'are ce căuta la un asemenea examen.

Acesta trebuie să fie înțelesul examenului de gr. II. Din nefericire, învățătorii sunt într'o astfel de situație materială, încât nu prețuesc acest examen pentru sporul de prestigiu pe care li-l poate aduce, ci pentru sporul de salariu. Din această greșită înțelegere a examenului decurg toate acele intervenții supărătoare și umilitoare, care vatămă într'o măsură nespuse de mare prestigiul învățătorimii. Și trebuie să mărturisesc că prea adeseori am văzut și învățători foarte buni, cuprinși de teama examenului, făcând apel la bunăvoința aceluia care puteau pune un cuvânt pentru ei deși, în realitate, treceau numai prin știința lor.

Trecând la alte lucruri, care numai în aparență sunt mici și puțin importante, trebuie să adaug că învățătorii nu dau destulă importanță formei lucrărilor scrise, ceea ce e o mare greșeală. A lăsa spațiu liber între titlu și lucrare, a lăsa o margine liberă pentru observațiile profesorului sau numai pentru estetic, a începe dela capăt atunci când treci la expunerea unui nou grup de idei, sunt lucruri elementare, pe care examinatorul le observă imediat și ele îl fac să-și dea seama dacă are în față lucrarea unui candidat îngrijit. E cea dintâi impresie despre candidat și aproape totdeauna ea hotărăște dispoziția sufletească cu care examinatorul continuă a cerceta lucrarea.

În ce privește fondul lucrării, lucrul cel mai cuminte este să stabilești, înainte de a trece la expunerea subiectului, limitele în care trebuie să se extindă lucrarea. Ele sunt fixate în titlul lucrării, dar cea mai mică neatenție ne poate face să ne abatem dela subiect, ceea ce e grav.

O lectură atentă, de zece minute, înainte de a preda lucrarea, ne poate feri de dureroasele surprize pe care ni le poate aduce o scăpare din vedere asupra fondului și mai adeseori asupra ortografiei, care trebuie să fie, la învățători, de o corectitudine perfectă.

Dorința conducătorilor revistei «Satul și Școala» fiind de a înfruma în toate chipurile pe colegii mai tineri, primesc cu plăcere, dela abonații noștri, lucrări din domeniul literaturii și al pedagogiei, pe care le vom cerceta și înapoia cu observațiile cuvenite.

N'ar fi rău dacă Ministerul ar hotărî ca lucrările scrise dela examenul de definitivat și gr. II să se restituie învățătorilor în mod obligatoriu, cu observațiunea comisiei. Ar fi într'adevăr o muncă mult mai grea pentru comisia examinatoare dar de un folos neprețuit pentru candidați.

D. Goga.

MODIFICAREA LEGII ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PRIMAR*)

Art. 29, aliniat 3. — La 15 și 30 ale fiecărei luni, directorul școlii înaintează perceptorului lista pentru încasarea amenzilor la care au fost impuși părinții ai căror copii au absentat nemotivat. Directorii școlilor sunt obligați să comunice revizorafelor și inspectoratelor școlare cazurile unde nu se aplică obligativitatea. Revizorii și inspectorii școlari sunt datori în termen de 10 zile dela comunicare, să cerceteze motivele neaplicării obligativității și să facă propuneri Ministerului pentru aplicarea de sancțiuni celor vinovați și luarea măsurilor de îndreptare.

Art. 27, aliniat 8. — Directorul școlii înmânează perceptorului listele de amenzile pronunțate, pentru a le executa conform legii de urmărire, în cel mult 20 zile.

Art. 29, aliniat 3. — Amenzile neincasate până în 30 zile dela primirea listelor nu se mai pot urmări, iar perceptorul vinovat de neglijență va fi amendat cu o sumă egală cu aceia a amenzilor neincasate. În caz de recidivă, perceptorul va fi amendat cu îndoiul sumelor ce trebuia să încaseze.

---

*) Publicăm modificările aduse Legii învățământului primar din 1934 prin legea de modificare din luna Martie 1937, atrăgând atențiunea tuturor asupra dispozițiilor ce le cuprinde.

Art. 56, aliniat 7. — Programa analitică a acestor trei clase din urmă, la îndeletnicirile practice, va varia după natura localității, după felul de ocupațiune a locuitorilor și după înclinările școlarilor.

Art. 57, aliniat 2. — În centrele mari de populație, când împrejurările cer și mijloacele locale permit, se pot înființa centre de îndeletniciri practice și numi de Minister maieștrii speciali pentru predarea cunoștințelor practice suscitade.

Art. 65, aliniat 4. — În localități mai depărtate de 3 km. de școală și unde se găsește un număr mai mic de 30 copii sau cu populația împrăștiată, se va putea înființa o școală cu un învățător ambulant. Când condițiunile sunt prielnice, se vor ține în mod obligator cursuri în aer liber.

Art. 66, aliniat 5. — Posturile se înființează prin decizie ministerială, publicată în Monitorul Oficial și numai la începutul anului școlar, pe baza raportului motivat al inspectoratului școlar.

Art. 70, aliniat 4. — Directorul este răspunzător de buna gospodărie a școlii și de zestrea ei. El este obligat să aplice cu stricteță legile și regulamenetel școlare și să controleze activitatea învățătorilor, precum și aplicarea programelor de învățământ.

Aliniat 7 (nou). — Directorii învățători, cu 35 de ani de serviciu, pot fi puși în disponibilitate dela direcție, pe baza unui raport motivat al unui inspector general școlar.

Art. 72, aliniat 2. — Personalul didactic, care predă la aceste 3 clase superioare și care nu are numărul complet de ore, va funcționa la un grup de școale, sau, în lipsă de acestea vor ține cursuri cu adulții.

Art. 115, aliniat 2, litera b și d. — b) Învățătorii definitivi, numiți dintre învățători după trei ani de funcționare, având titlul provizoriu la data examenului, în urma unui control al activității sale și în urma unui examen (examen de definitivat):

d) Învățătorii înaintați de gradul I, numiți dintre învățătorii înaintați de gradul II, după 5 ani de funcționare în acest grad și în urma unei inspecții speciale, precum și dintre învățătorii definitivi cu licența universitară în științe sau în litere și filosofie, titulari în învățământ la data promulgării acestei legi.

Dela promulgarea legii de față, învățătorii licențiați, definitiv, se pot prezenta la examenul de gradul II, după un an de stagiu efectiv la catedră; iar după trei ani de stagiu cu gradul II vor putea fi înaintați la gradul I cu satisfacerea celorlalte condițiuni din art. 118, 119 și 120 din lege.

Art. 116, aliniat 4. — Inscrierea în tabele e valabilă numai 6 ani; după 6 ani, aceia cari voesc să fie obligați să treacă din nou examenul de capacitate, și dacă reușesc, vor fi trecuți pe tabloul seriei cu care au depus noul examen, în ordinea de merit. Din acest interval de 6 ani se scade timpul servit de normaliști ca suplinitori.

Art. 118, aliniat 1. — Învățătorii definitiv se numesc dintre învățătorii cu un stagiu de 3 ani de funcționare efectivă având la bază diploma de capacitate, titlul provizoriu la data ținerii examenului și după controlul, la finele acestui stagiu, a cunoștințelor noi și a activității didactice, înaintea unei comisiuni numită de Minister.

Aliniat 2. — Prezentarea în fața acestei comisiuni este obligatorie pentru învățători. Ei trebuie să înainteze inspectoratelor regionale prin revizoratele școlare, cereri de înscriere la examen, însoțite de dovezi că satisfac condițiile de înscriere prevăzute în acest articol. Inspectorul școlar regional alcătuiește tablourile și le înaintează președinților comisiilor examinatoare cu dosarul cererilor, însoțite de procese verbale de inspecție, care vor fi luate în considerare de comisia examinatoare.

Aliniat 3, litera a. — Au făcut sau au predat la o școală primară complectă cu 7 clase cel puțin 1 an, ținându-se seamă la repartizarea claselor la începutul fiecărui an școlar de învățătorii care au de trecut examen de definitiv sau de gradul II.

Aliniat 5. — Aceste condițiuni sunt obligatorii pentru a putea fi înscris la examen. Când însă se va dovedi cu raportul inspectorului general al regiunii școlare că școala la care funcționează candidatul nu se pot face cursuri cu elevii din clasele V—VII din lipsă de elevi înscriși sau nu se poate face cursuri cu adulții, candidatul va putea fi dispensat de această condiție.

Aliniat 6. — Candidații la definitiv se pot prezenta de 4 ori la acest examen. După ce au fost respinși de trei ori,

pentru a se prezenta a 4-a oară, candidații vor trebui să urmeze cursuri de repetiție organizate de Minister. Cei ce nu obțin media nici a 4-a oară, cum și cei ce vor lipsi nemotivat de trei ori consecutiv dela examen, vor înceta de a mai face parte din corpul didactic.

Aliniat 7. — Definitivatul se ține odată pe an la una din școlile normale din regiune, pe centre.

Aliniat 11. — Membrii comisiunilor examinatoare se numesc de minister numai dintre profesorii de școli normale cu titlul definitiv, din altă regiune decât aceea a școlii în care se trece examenul.

Aliniat 12. — Pentru a fi admiși la oral candidații vor trebui să obțină la înscris media cel puțin 6. Numai candidații cari au obținut media generală, fără a fi avut vre-o notă parțială sub 6, vor fi numiți cu titlu definitiv. Nota probei de practică pedagogică și cea pentru îndeletnicirile practice se socotesc separat.

Aliniat 14. — Membrii corpului didactic dela școlile și clasele speciale pentru copii debili și anormali educabili, obțin gradul definitiv în urma unui stagiu de 3 ani și unui examen special. Inscrierea la examen se face pe baza raportului de recomandare a inspectorului școlar special pentru școalele de anormali.

Art. 119, aliniat 1. — Învățătorii înaintați de gradul II se numesc dintre învățătorii definitivi, după 3 ani de funcționare efectivă la școală cu acest titlu și după ce au trecut examenul de înaintare. Examenul de înaintare se ține la fiecare doi ani, înaintea unei comisii numită de minister, la școlile normale ce se vor fixa de minister.

Aliniat 2. — Examenul se publică prin decizie ministerială un an înainte de ținerea lui. Candidații care cer înscrierea trebuie să aibă 3 ani efectivi de funcționare cel puțin cu trei luni înainte de dată începerii examenului.

Aliniat 8. — Examenul constă din două probe scrise, una cu subiect pedagogic sau din istoria literaturii române și a doua cu subiect științific, în legătură cu mediul în care trăesc învățătorii și cu viața practică; o probă orală asupra unui autor care se va fixa de minister odată cu publicarea examenului și două probe practice, una din materiile de studii teoretice și alta din îndeletnicirile practice cu elevii claselor

V—VII. Subiectele probelor scrise se dau de minister, iar subiectele probelor practice de către comisiune și ele vor fi alese din programa specială a regiunii în care funcționează candidatul.

Aliniat 9. — Pentru a fi admiși la examenul oral candidații vor trebui să obțină la examenul în scris media cel puțin 6.

Aliniat 13. — Numai învățătorii care vor obține media generală 7, neputând avea la nici-o probă în parte mai puțin de 6, vor fi admiși la înaintare.

Învățătorii înaintați la gradul I, se numesc dintre învățătorii înaintați de gradul II, după un stagiu de cinci ani de funcționare la școală cu acest titlu și în urma unei inspecții speciale, precum și dintre învățătorii licențiați universitari în litere și filosofie sau științe, titulari în învățământ la promulgarea acestei legi.

Dela promulgarea acestei legi, învățătorii licențiați definitiv se pot prezenta la examenul de grad II după un an de stagiu efectiv la catedră; iar după trei ani de stagiu cu gradul II, vor putea fi înaintați la gradul I, cu satisfacerea celorlalte condițiuni dela art. 118, 119 și 120 din Lege.

Aliniat 14. — Activitatea practică a învățătoarelor și învățătorilor candidați va fi cercetată de inspectorul general care face inspecția specială. Pentru toate constatările inspectorul general va da o notă calificativă. Inspectorii școlari ale căror rapoarte se constată că nu corespund cu realitatea vor fi trimiși înaintea comisiei disciplinare.

Art. 121, aliniat 3. — În acelaș timp i se cere să se fi manifestat prin o activitate publicistică de interes pedagogic, literar sau științific.

Art. 126, aliniat 2. — În cursul lunii Iulie toți normaliștii cu diplomă de capacitate se vor prezenta la inspectoratele regionale sau la Minister, spre a-și alege locuri în învățământ, după normele ce se vor stabili prin decizie ministerială.

Aliniat 8. — La alegerea locurilor, când sunt mai mulți candidați pentru același loc, se vor lua în considerație în ordinea de preferință.

Vechimea pe tabloul de capacitate și media.

În caz că din aceeaș serie sunt mai mulți candidați pentru acelaș post, are precădere soțul sau soția de învățător, iar între cei cu medii egale se preferă cel din comună.

Art. 130, aliniat 2. — Învățătorul poate fi mutat în interes de serviciu, numai atunci când se desființează școala, respective clasa unde funcționează, din cauza lipsei de elevi.

Desființarea se face pe baza unui raport motivat al inspectoratului regional, doveditor că nu există numărul legal de elevi prin decizie ministerială. Învățătorul al cărui post s'a desființat va fi utilizat într'un post liber până la finele anului, iar la epoca transferărilor va cere transferarea în unul din posturile vacante, conform normelor art. 124.

Art. 132, punct 6, aliniat 2. — Învățătorii care nu locuiesc în comuna unde e școala la care funcționează, sunt demși de drept din postul de învățător fără nici o încunoștințare din partea Ministerului.

Art. 133, punct 2. — A preda în școală și a manifesta în mod public împotriva religiei și ordinii în Stat.

Punct 6. — A face speculă prin vânzarea cărților și rechizitelor școlare, neputând întrebuița rabatu: obținut decât pentru fondul de asistență școlară.

Art. 134, aliniat 2. — Ministerul poate încuviința funcționarea membrilor corpului didactic primar la Centrala băncilor populare și a cooperativelor sătești. În timpul cât vor îndeplini serviciul la Centrala băncilor populare și cooperativelor sătești ei sunt puși în disponibilitate dela postul de învățător, dar li se rezervă dreptul de a reintra în învățământ în termen de 2 ani, cu toate drepturile câștigate până în momentul punerii în disponibilitate, luând locuri în învățământ în aceleași condițiuni ca și cei reintegrați.

Art. 136, aliniat 2. — Absentarea nemotivată dela școală și dela celelalte îndatoriri obligatorii, timp de 30 zile în cursul unui an, se va considera ca renunțare din partea învățătorului la postul său. Ministerul având dreptul a-l considera demisionat, fără ca această demisiune să fie socotită ca pedeapsă disciplinară.

Art. 137, aliniat 4. — Cei care au obținut dreptul de reintegrare, își aleg postul în acelaș timp și înaintea normaliştilor cu diplomă de capacitate la școalele din comunele rurale.

Art. 139. — Membrii corpului didactic primar pot obține detașări la altă școală pentru motivul apropierii între soți funcționari publici și cu respectarea normelor din art. 69 și

124 ale acestei legi. Detașările se propun de inspectorul regional și se aprobă de Minister până cel mai târziu la 9 Octombrie al fiecărui an. Revizorii și inspectorii școlari și orice funcționar care ar propune sau ar face detașări contrarii prevederilor legii, cum și după termenul fixat mai sus, vor fi sancționați pe cale disciplinară. Detașările ilegale, fie că sunt făcute după termenul de 1 Octombrie, fie că sunt făcute fără motiv legal, sunt nule de drept și se revoacă de Minister. Funcționarul care va ordona sau achita salariul unui învățător în cazul unei detașări ilegale, va fi obligat să răspundă bănește plătind sumele achitate ilegal.

Art. 143, aliniat 4. — Pedepsele dela Nr. 5—9 se aplică de ministru, pe baza avizului comisiei regionale de judecată și anume :

Aliniat 5. Se abrogă.

Aliniat 6. — Avizul asupra pedepselor dela Nr. 5—9 se pronunță de comisia regională de judecată, cu dreptul de apel la comisia centrală de judecată. Apel se declară în termen de 15 zile dela comunicare sau dela pronunțare, dacă acuzatul a fost de față.

Se înlocuiesc cu art. 105—117 inclusiv, 122, 149—159 inclusiv, din legea de organizare a Ministerului Educației Naționale.

Se înlocuiește cu art. 120 din legea de organizare a M. E. N.

Art. 154, aliniat 4 (nou). — La începutul fiecărui an școlar, inspectorii generali primari, în unire cu inspectorii generali șefi ai regiunilor, vor fixa subiectele ce urmează a fi discutate la cercurile culturale pe regiuni. Subiectele aprobate de Minister se vor comunica învățătorilor spre a le studia și susține la cercurile culturale.

Art. 156, aliniat 4. — Gradația este creșterea lefii învățătorilor și se dă, potrivit cu timpul servit în corpul didactic, în modul următor : 25 la sută după 5 ani, 50 la sută după 10 ani, 75 la sută după 15 ani, 100 la sută după 20 ani, 125 la sută după 25 ani și 150 la sută după 30 ani.

Art. 158. — Membrii corpului didactic primar cari funcționează în prezent sau cari vor merge să funcționeze în comunele din teritoriile alipite cu populație în majoritate de altă origine etnică sau cu români desnaționalizați și care își

vor lua angajamentul că vor servi cel puțin 10 ani la școlile din acele comune, vor primi pentru tot timpul cât vor funcționa la aceste școli un spor de 50 la sută asupra salariului primitor; termenele de gradație li se vor socoti din 4 în 4 ani, iar stagiul cerut pentru înaintare li se va reduce cu un an. Acești învățători vor fi împroprietăriți cu câte un lot de 10 ha., de colonizare din terenurile disponibile. Tabloul comunelor care îndeplinesc condițiunile acestui articol se va fixa de Minister.

Aliniat 2 (nou). — In caz că se dovedește că vre-un învățător din aceste comune, care a obținut avantajele acordate prin prezentul articol, nu-și îndeplinește datoria așa cum cer împrejurările speciale din acestea localități, i se vor putea retrage avantajele de mai sus pe baza unui raport motivat al unui inspector general.

Art. 159, aliniat 1. — In caz de deces al unui învățător, soția și copiii minori beneficiază timp de 3 luni de leafă și gradația întreagă a celui decedat. Tot astfel, în caz de deces al unei învățătoare văduve, copiii minori se bucură trei luni de leafă și gradația întreagă a mamei.

Alin. 2 (nou). La decesul soției sau al unui copil minor, învățătorul va primi ca ajutor de înmormântare o indemnizație egală cu retribuția pe o lună.

Devine aliniat 3.

Art. 203, alin. ultim. — Învățătorii școalelor de aplicație se vor recruta prin concurs, ținut la un centru ce se va fixa de minister, cu respectarea condițiunilor din art. 215, dela alin. a, b, c. Școalele de aplicație vor funcționa cu 7 clase.

Art. 215, lit. a. — Media notelor examenelor de capacitate și definitivat, care în niciun caz să nu fie mai mică de 8 la fiecare din examene.

Art. 221, alin. 1. — Pe lângă școalele normale de băieți și fete se pot organiza tot timpul anului cursuri și lucrări pentru complectarea cunoștințelor teoretice și practice necesare învățătorilor și învățătoarelor chemați a predă în ultimele 3 clase ale școlii primare. Dacă nevoile învățământului cer, se pot înființa școli normale speciale pentru pregătirea practică a învățătorilor.

Art. 223 și 224. Se abrogă.

Art. 225, alin. 3. — Actualii profesori ai acestor școale, care au licență universitară și cu o vechime de 15 ani de

serviciu pe teren școlar la școlile de anormali, se asimilează cu profesorii secundari în tot ce privește salariul, drepturile și datoriile pe baza unui raport de inspecție specială făcută de către inspectorul general șef al regiunii școlare.

Art. 226. Învățătorii minoritari dela școlile Statului, care deși au reușit la examenele de limba română, cerute de lege până în prezent, se vor constata că nu posedă cunoștințe suficiente pentru predarea limbii române, a istoriei Românilor, a geografiei României și a instrucțiunii civice în limba română, vor putea fi puși în disponibilitate în urma unui raport motivat al inspectorului general regional, spre a-și regula drepturile la pensie.

Art. 231. alin. 1. — Se validează înaintările la gradul I făcute după promulgarea legii din Iulie 1934, ale învățătorilor licențiați în litere și filosofie sau științe.

De asemenea învățătorii de toate categoriile își păstrează toate drepturile acordate de legea publică din 1934, luna Iulie.

Art. 231, 235, 236, 238 alin. 2, 239. Se abrogă.

Art. 240. alin. 1. — Maestrii și maestrele pentru lucrări manuale și indeletniciri practice, absolvenți de școli speciale, care au o vechime de 4 ani în învățământul primar, pentru lucrări manuale, sunt obligați, pentru a fi titularizați, a urma în doi ani cursurile speciale de cultură generală și pregătire pedagogică, ce se țin în timpul veri, câte 2 luni la școlile normale.

Art. 240. bis (nou). — Se va face o nouă numerotare și complectare a articolelor din legea din 1924, cu modificările introduse prin legile ulterioare și prin cea prezentă.

Maxime și cugetări

Sunt anumite lacrimi cari ne'nșală adeseori pe noi înșine după ce au înșelat pe ceilalți.

*

Nu e o nenorocire mare să faci bine unor nerecunoscători; însă e de nesuportat să fii obligat unui om necinstit.

La Rochefoucauld.

GAIȚA ȘI LĂCRĂMIOARELE

A fost odată de mult.

A fost un crai mare și bogat, care avea o fată așa de mândră, că la soare puteai să cați, da' la ea mai ba.

Părul îi era bălai, ca mătasea porumbului, de curând legat, ochii albaștrii ca un cer senin d'asupra valurilor mării, obrajii albi și rumeni, cum îs caisele coapte, ca fragile pârguite.

Se uitau curteni și norod la ea, ca la o minune. Pe unde pășea însenina totul în cale-i. Era bucuria părinților, fala 'mpărăției și nădejdea poporului.

O iubeau toți, cu mic, cu mare, tânăr și bătrân. Și era cumințe și ascultătoare lucru mare. N'ar fi ieșit ea cu ceva din poruncile și din sfaturile date pentru nimic în lume.

Acu, pe când avea vre'o cinci anișori, s'a 'ntâmplat să vie peste țară război cumplit, cu moarte grozavă și cu pustiire fără seamă.

Au robit dușmanii pe tată și pe mama ei, boeri și prostime. Ea a rămas singură, nebăgată'n seamă, uitată 'n căsuța portăresei, unde obicinuea să se ducă de se juca cu fetița ei.

Și a dus-o ea aci, câțiva ani. Creștea mare. Și, de ce creștea, de ce se făcea tot mai vederoasă, mai harnică și mai deșteaptă.

Cocea, cărpea, plivea'n grădină, par'că n'ar fi fost odraslă de crai. Portăreasa o pizmuea și nu prea, pentru frumusețea, pentru vrednicia și istețimea ei, că'ntrecea cu mult pe fata ei; dar portarul îi pusese cu tot dinadinsul gând rău, s'o ucidă și mai mult nu, să n'ajungă'ntr'o zi stăpână peste țară. Se gândea s'o scoată 'nainte pe izâna lui, să zică mulțimii la timp, că ea-i moștenitoarea de sânge a 'mpăratului.

Acu 'ntr'o zi, pe când se făcuse ea așa codană, s'a dus cu sora ei de jocuri, să se scalde. Au intrat în apa călduță a unui râușor, s'au bălăcit și au chicotit mult și bine. Când au ieșit însă pe mal pace să mai găsească însă hainele. Ce să fie? Cine să le fi luat? Pleacă ele, una'n sus, alta'n jos, cu gândul să le caute, să vază ce și cum? Și au mers cât au mers amândouă. Fata

portarului a dat peste tată-său, pitit dup'o salcie, lâng'o băltoacă adâncă și largă, cu straele lor în mână. S'a'nciudat el că nu i s'a'mplinit gândul, c'au ieșit lucrurile pe dos, dar nu și-a pierdut nădejdea. Vița de crai, tot mergând-mergând, s'a pomenit în față-i cu o mătușe :

— Incotro, fata mării a frumoasă ?

Plângând i-a spus ea, c'a plecat să-și găsească rochița și cămășuța, pe cari numai că le-a dosit cineva, când se scâldea.

— Ți le'oiu da eu, de-i merge cu mine.

Și fata n'a zis ba. Hai și hai, tot pe marginea gârlei, pân'au intrat într'o pădure deasă, întunecoasă.

Aci s'a cam înfricoșat copila, dar bătrâna a'ndemnat-o, să-și ție firea tare.

— Nu te teme. Aci e la mine. D'acu ești floricea mea. Ți'oiu da haine ca'n povești. Te'oiu crește și te'oiu mărita eu.

Ea s'a fost bucurat și nu prea. Ii părea bine, c'o să aibă 'mbrăcăminte, să nu mai umble goală ; dar se'ntrista la gândul, c'o să fie departe de căsuța 'n care a crescut, departe de tovarășa ei și singură cuc. Ce era să facă însă ? Să fugă nu putea, că era păzită de babă și apoi nici n'ar fi știut încotro s'apuce. S'ar fi rătăcit și ar fi fost sfâșiata de lupi, de cari fi tot vorbea ea, arătându-i adeseori, cum se apropiau de colibă, clănțănind din gură.

Și-a mas aci, că n'avea 'ncotro. Ii ajuta gazdei să măture, să diretece prin casă. Era ea urită, mama focului ; dar îi căzuse cu lipici dela o vreme, că omul se deprinde de nevoe și cu răul și cu slutul, ca și cu binele și cu frumosul, de i se pare c'a trăit cu ele 'n pace și'n tihnă de când lumea par'că.

Când rămânea singură se ducea'n dosul colibei, pe malul unui pârâiaș și se lăsa furată de gânduri. Și-aducea aminte de copilăria-i zburată, de jocurile trase cu tovarășa ei, de casa și masa, cu rost și cu tihnă. Și se punea pe plâns. Și plângi și plângi. Plângea pe ramuri uscate. Ii sălta pieptul în suspini și-i cădeau, din ochii frumoși, lăcrămioare albe-albe, însemnând duioase păreri de rău, dar și lumini nestinse de nădejdi. Din ele răsăreau în zori floricele albe.

Venea baba și o'ntreba :

— Ai plâns, maică și rău faci !

Copila tăcea. Și ea urma :

— Plângi și nu știi de ce ? De rămâneai unde erai, și se

trăgea moartea. Așa trăești! De nu-ți ieșeam eu în cale să te aduc aci, erai de mult hrană peștilor. Te 'nneca portarul. El îți ascunsese hainele. Te-aștepta 'njos să te dea 'ntr'o bolboacă. Am sărit eu de aci și te-am scăpat, mânăndu-ți pașii spre mine. Tu nu ești fata lor, ești viță de craiu și-ți vrea pieirea, să n'ajungi odată și odată stăpână pe țară.

Crăița asculta, ofta și tăcea.

Dar a doua zi plângea iară. Și-aducea aminte de astă dată, ca printr'un vis uitat, ca prin o ceață 'ntunecată, îndepărtată, că avusese o măicută tânără, frumoasă, care-i mângâea blând părul, care-i spunea vorbe drăgăstoase, îi povestea basme minunate și-i cânta cântece dulci de leagăn, cu „nani-nani, suflet drag“, când își lăsa căpșorul jos și nu putea s'adoarmă.

Și cu cât mai negru era 'ntunericul pădurii și mai simțită sărăcia cordeiului, cu atât și răsărea mai puternic în ochi lumina și bogăția casei mari, unde și-a petrecut cei d'întâi, mai dulci și mai de neuitat ani ai copilăriei. Și, depănând mai departe firul întâmplărilor, îi venea 'n față clipele grozave ale pustiirii țării, ale robirii părinților ei și a curtenilor, apoi creșterea mai departe în casa portarului, subt ochiul rece, dușmănos par'că al lui. Scăldatul la gărlă apoi și furatul hainelor. Și nu știa ce să mai aleagă din toate astea, ce să jelească mai mult și ce să nădăjduască?... Și'n frământările sufletului ei o singură mângâiere-i venea: jalea amară.

Venea iarăși baba:

— Iar ai plâns!

Si ea tăcea, cum tăcea pământul de sub ea.

— Nu ești bucuroasă, c'ai scăpat și de robie și de la moarte? O fi rău aci, da' cel puțin trăești. Ai răbdare. Părinții tăi o să scape din robie. Atunci o să te duc și te dau în primire.

Fata suspina, dar tot o mâlcea.

Și pleca baba, umbla mult, cutreera lumea, aducându-i la venire jucării și bunătăți.

Și vremea trecea. Ea nu putea să-i curme însă durerea și să-i aline dorul. Si lăcrămioarele din ochii ei albeau tot mai tare pământul unde sta, de se formase o lume 'ntreagă de flori albe, cu miros feciorelnic.

Intr'o zi, stând așa și jelind amarnic, aude un fășăit de frunze, un clipocit de vălurele și un vaet necunoscut în apă. Se duce 'ntr'acolo.

Desprinde răspicat un glas, dar nu zărește pe nimeni.

Se apropie și dă cu ochii de o scofleaje de dovleac, oprită 'ntre niște copăcei, creșeuți pe malul pârâului. Se răsturnase'n vălătucelea ei. Pe o creangă de arin sta o'ntruchipare de om d'o schioapă și mai bine. Pe cât de mic era atât de mari îi erau ochii, iar barba-i bătea călcâiele și se mai târa și după el.

Sunt piticul statu-palmă, barbă-cot. Ajută-mi să mă dau jos, să ies pe mal și nu ți-oiu uita binele.

Fetița n'a așteptat să repete rugăciunea streinul și s'a plecat pe data mare, l-a luat în mâini și l-a lăsat pe earbă verde.

Scuturându-se el de apă și bucurându-se, că s'a văzut scăpat de 'nnec, grăi :

— Să trăești, fată mândră! D'acu să-mi spui cine ești și cum te cheamă ?

Ea ce să răspundă ? A'nceput doar să plângă. Și plângi nu glumă. Piticul prinse s'o mângâie :

— Nu-ți mai turbura sufletețul bun. Povestește-mi ce amar apasă pe el și ți-loiu alina. Eu sunt d'acu robul tău. Mi-a fost sortit să umblu 'n lumea asta rea, pân'oiu da d'o ființă neprihănită, care să-mi facă un bine fără gând ascuns și acolo să mă opresc, să-i slujesc cu credință.

Ea-i destăinu-i 'ntâmplarea cu pierderea părinților, cu creșterea la portar, cu luarea hainelor, cu venitul aci.

Și statu-palmă o sfătui :

— Să nu povestești nimic sgârței de mine. Am să stau la pândă, să văz ce și cum ? Ne-om întâlni 'n toată ziua, după ce pleacă ea, colea pe malul apei, unde m'ai scăpat dela moarte. Și o să-ți fiu de folos pe cât 'oiu putea.

După vre'o două zile, băgând piticul de seamă, că nu-i lucru curat ce se petrece aci și că baba-i vrăjitoare, se hotărî să plece mai departe, în căutarea părinților mititelii, să le dea de știre.

Din câte aflase de la ea înțelese, că n'o să fie așa departe d'aci țara ei.

Și a purces la drum lung fără odihua. Mergi și mergi, cu coaja-i de bostan pe apă'n jos, zile și nopți, pân'a ajuns.

Aci află el că bujorelul drăgăstos și milos e odraslă de crai, crescută de portărită. Tocmai atunci sosiseră și părinții ei din robia grea și erau nemângăiați tare de pierderea ei.

Ce să facă ? Cum să le spue ? L-ar fi luat drept un amăgitor !

Se tocmai argat la curte. Intră'n vorbă cu unul, cu altul,

până se'mprieteni cu portarul. Ii tăinui povestea.

He, dar piticul se vede că uitase ceva. Uitase de tot, că lumea-i plină de răutate și că sufletele bune sunt așa de rari, că la mii și zeci de mii de oameni de poți să găsești unul. Ce-i trecu prin gând argatului împărătesc ?

„Pân'acu craiul și crăiasa au tras nădejde, că și-or găsi odrasla și nu s'au luat de nimic. D'ar afla, că-i moartă și d'ar vedea-o cu ochii lor, rece și'ntinsă, de nevoe i-ar îndrăgi fata lor, ar lăsa-o pe ea moștenitoare a tronului“.

Si șopa-șopa cu piticul toată ziua.

— Să facem așa, zice ăsta !

— Ba să facem altfel. D'om merge cu oștire, o simți vrăjitoarea și cine știe ce i-o trăzni din cap ? se 'mpotrivea cellalt.

— Se prea poate ! îi cântă 'n strune piticul.

Si sluga necredincioasă ducea vorba mai departe :

— D'ar afla craiul și crăiasa ar leșina de bucurie și la urma urmii te pomenești că nu s'ar alege cu nimic ! Da'asa să mergem doar noi doi, haida-haida. Si, ajungând acolo, să pândim, când, o pleca vrăjitoarea, să 'nșfășcăm fata și să fugim cu ea. O să iau ș'un cal s'o pun pe el lângă mine'n șa. Tu mi te-i așeza 'n poală la dus, iar la'ntoarcere mi-i sta p'un umăr, or la spate.

Și s'au înțeles. Au pornit, și dup'o zi ș'o noapte, sosesc.

Portarul, mânat de gândul lui rău, gâtue'ntâi pe pitic și-l aruncă'n niște bălării. Se duce dup'aceea la fată și-i face și ei de petrecanie. Se'ntoarce apoi, în fuga mare, la palat și spune c'a dat peste odrasla'mpărătească într'o pădure ; dar când a dat să plece cu ea a ajuns-o din urmă o zgripturoaică și a ucis-o.

Craiul și crăiasa s'au întristat și s'au bucurat tot odată. Par'că le părea mai bine, c'au aflat copilul lor chiar mort, de cât să nu mai știe nimic de el. Și pornesc cu alai mare la pădure.

Pe un plaiu aproape de bordei întâlnesc pe vrăjitoare.

— Uite asta a omorît-o ! pârăște portarul.

— Nu e adevărat, mărite crai ! El !

Dar craiul vedea negru și roșu numai înaintea ochilor. Nu mai judeca. A scos paloșul și a ucis pe babă.

Când au ajuns la colibă se lumina de ziuă. Jucau razele soarelui printre crăci, ciripeau păsările 'n toate tufele și șoptea mai guraliv ca or când pârâiașul. Razele soarelui erau făclii de veghe la capul crăiței, mierloii 'ngânau stâlpii 'nchiderii pleoapelor, în loc de preoți, cu cădelnițe miresmate, iar părăul mur-

mura pentru cântăreți prohodul trecerii ei în altă viață, mai bună, unde nu mai e pismă, nici răutate, nici fără de lege, ci lumină multă și tihnă din destul.

Și dac'au ajuns aci, ce să vază? Nimic. În locul unde spunea vicleanul crainic, c'a găsit-o moartă, era crescută o floare mândră, cu foile roșii, cu pupii galbeni, cu două firișoare albastre'n ei: ochii, obrajii și părul fetei de'mpărat.

— Asta-i crăița! a izbucnit craiul și după el curtenii.

Și crăița i-a rămas numele.

De la o parte, de subt un brusture, hop înaintele piticul:

— Așa e, mărite'mpărat. Floare'asta e crăița. A răsărit din trupul ei ucis, de nevrednicu-ți om de curte. A vrut el să dea și pe mine morții, da' n'a izbutit, că de neamu' meu nu s'atinge ea, când vrea omu', ci numai când e scris ei să se apropie. Eu n'am pierit de mâna lui, ci am veghiat lângă crăiță. A plâns-o și vrăjitoarea, mult-mult. Din suspinul și din dragostea ei, s'a făcut floare'asta. După cum din lacrămiarele copilei au răsărit floricelele acelea albe de colo.

Craiul a dat sfârșierii pe ticăloasa slugă, iar pe pitic l-a sărutat și l-a lăsat să meargă' calea lui, încărcat cu daruri. A scos apoi crăița din pământ cu rădăcină cu tot și a luat-o'n brațe, iar curtenii au smuls câte o lăcrămioară.

Și au fost duse cu ei la palat și puse'n glastre la ferestre.

Se uitau la ele împăratul și împărăteasa, le miroseau și căpătau puteri de viață. Și, d'atunci și până azi, crăița și lăcrămiarele răsar și cresc pe pământ și'n de obște pe norminte, floarea durerilor mute, mângăere dulce pentru sufletele greu încercate.

Și dăinuiesc, înveselind ochii cu frumusețea lor nevinovată, și bucurând sufletele, acum și de-a pururi, că suferința sfințește pe cel care o poartă și birue nedreptatea, căpătând viață nouă, iar ce-i bun și drept, or cât ar cerca omul să innăbușe, nu piere'n nevoie.

Acum, de-i terminată
 Povestea minunată,
 Puțin dacă mai stați
 Și singuri vă 'ntrebați,
 Ce sfaturi vă dă ea
 Să știe toată lumea,
 C'asa stă să tot fie,

D'acu până'n vecie,
Să fie răutate,
Și multă strâmbătate,
Căinie, făr' de legi,
Cât nu mai înțelegi,
Cum cerul de mai rabdă,
Seninul să-i tot scadă
Si ura să tot crească,
Mereu să pângărească
Tot ce-i mai cald și bun
In sufletu' străbun,
Tot ce-i frumos și harnic,
Pe-ogorul nostru darnic,
Tot ce-i mai scump, mai sfânt,
Pe-al nostru vechiu pământ.
Dar cată să mai știți,
La toți să povestiți,
Că binele trăiește,
Frumosul înflorește,
In lături cât s'ar da,
Or cât s'o afunda,
Pe când ce-i rău, de peire,
El n'are înviere,
Din el, dacă apune,
Nimic nu mai rămâne,
Se'mprăștie, ca o ceață,
In zori de dimineață,
Când soarele răsare,
Lucind din zare'n zare,
S'afundă 'n adânci bezne,
Să nu mai iasă lesne,
Să nu cunoască'n veac
Al milei dulce leac,
Să cheme în zadar
Al vieții tainic har!

1935, Aprilie 23.

Mihail Lungianu.

LITERATURĂ**HAINĂREALĂ PE MESEȘ**

Când te apropii de Zalău, venind cu trenul dela Carei, ai în față aceeași panoramă, pe care o ai când te apropii de Brașov, venind dinspre Cluj: în fund Tâmpa, la poalele ei respirat orașul, cu casele acoperite cu țiglă roșie și acoperișuri țuguiate. Identic când te apropii de Zalău: în fund muntele Meseș, la poalele lui risipit orașul cu cele 4 biserici impunătoare.

Cu o birje hodorogită și cu 'n birjar, care mereu caută să între în vorbă cu mine, străbăt lungă stradă dela gară până în piața Mihai Viteazul. Aici constat cu bucurie, că nu mai sfidează privirea ochilor românești statuia grofului Weselényi.

Nu mi-am putut isprăvi într'o singură zi, lucrurile pentru care am venit în această urbe vestită în chefuri, dueluri și sinucideri. Trebuie dar să mai stau o zi. Ce să fac în acest timp? Ca să tot bat 50 de m., cari formează Corsoul capitalei, mă plictiseam de moarte. Brusc iau hotărîrea să hoinăresc pe Meseș, care dela sosirea mea aici mă ademenea prin verdeața contururile sale dulci, cari se proiectau diafan pe pânza albastră a cerului.

O iau razna la picior, urcând treptele străzii Traian. La eșirea din oraș intru în faimosul Brădet, o adâncă pădure de brazi, unde respir cu nesațiu plăcutul lor ozon. Nu dau curs ispitei unor bănci așezate pentru odihna drumeșilor, ci urc serpentină după serpentină, ajungând la a doua cărare, care scurtează drumul. Aci dau peste un isvor cu apă rece, cu care-mi astâmpăr setea și mă odihnesc în pridvorul unei case de turiști cu ferestrele și ușa lipsă, cocoțată sus în coastă și de unde predomină cu privirea orașul din vale. Privirile-mi sunt atrase de mulțimea iscăliturilor și diferitelor «suveniri» scrise în română și limba lui Árpád. Ba găsesc și însemnările a doi turiști cehi, cari în patru limbi, indică trecerea lor pe aici. Mă distrează variația stilurilor, a iscăliturilor, dăn-

du-mi seama cu aproximație de cultura și caracterul autorilor. Intr'un loc mai vizibil găesc și o maximă latină scrisă însă în românește : Numele măgarului în tot locul se află, iscălit Isac Goldenberg din Hârlău.

Mai urc încă cele 2 cărări, cari tae serpentinele șoselei și ajung în vârful Meseșului. O priveliște, care n'o pot uita ! Jos în vale în spre Ardeal, zăresc adăpostită în livezi de pruni, pitoreasca comună Treznea, în stânga încă alte 2 sate, cari deabia pe jumătate se arată ; mai vizibilă Ciumărna, comună unică în țara noastră, citată și în Parlament, pentru faptul că în singura biserică, pe care o are satul, slujește fără vrajbă preotul greco-catolic cu cel ortodox.

O iau pe o cărare la stânga lângă o altă casă de turiști, care sigur mă va duce la Observatorul, pe care mi-am pus ochii încă la eșirea din oraș. Deabia mai pot urca. Picioarele le trag cu greutate după mine, nefiind obișnuit cu urcușul muntelui. Auzul îmi este plăcut isbit de sunet de tălânci și-un cântec duios de fluer. Mă apropiu și dau fața cu o turmă de oi, păzită de un moșneag rumen la față, cu plete lungi și c'o pălărie de pae în formă de cilindru. Intru în vorbă cu el și aflu, că trebuie să urc încă mulțisor până voi ajunge la Observator. Nu descurajez, încă un mic efort. Respir cu oarecare greutate aerul tare și curat. Trec printre tufe de mure. Fără să-mi pese de sgârieturi și de pantofii amenințați să rămână pe acolo, m'aplec și culeg la mure. Am ajuns. Imediat m'am urcat pe schelă. Înaintea ochilor se desfășoară o panoramă ca'n povești. Cerul senin, permite privirii mele să străbată departe în zare, acolo unde începe Pusta Ungară. Se văd cupolele bisericilor din Carei și din Debrețin. Jos în vale se zărește Zălaul cu casele minuscule ca niște jucării, iar față 'n față cu Meseșul, Măgura Șimleului cu orașul aruncat la poale și peste care predomină clădirea impozantă a liceului. Nu mă mai satur de aceasta superbă priveliște. În dreapta zăresc dealul unde a străjuit acvila romană : Porolissum. Poate că și acest Observator este așezat vre-unui turnuleț din vremea romană, turnulețe cari erau așezate pe întreg limesul, care trecea chiar pe cărarea pe unde am urcat la Observator.

Soarele scapătă, aruncând raze din ce în ce mai piezișe. Nu mă îndur să părăsesc acestea locuri minunate. De frica

inoptatului o ian la vale, scoborând prin pădure, unde dau peste o mulțime de hribi, care-mi amintesc de Părintele Ghermănuță al lui Calistrat Hogaș. O sumedenie de aluni cu fructele coapte, mă fac să mai zăbovesc, umplându-mi buzunarele cu această hrană a veverișelor.

A înserat deabinelea când am ajuns în oraș, unde dintr'odată isbește monotonă de târg medieval. La «Transilvania», se aud loviturile acerbe ale globurilor dela popice. Muzica atacă nu știu ce tango languros. Sunt mort de oboseală. Am însă o satisfacție sufletească, că ochii mei sau bucurat de o astfel de mândrețe, cu care Dumnezeu a împânzit meleagurile noastre.

I. Meseșianu.

PAGINA STRĂJERILOR

Sănătate,

Deschidem această pagină în revista noastră dedicată ramurei de o primordială importanță a activității dascălești.

Străjerirea școalelor din județ, începută anul școlar trecut, se va continua până ce va avea fiecare școală comandantul ei propriu.

Facem un apel către toți comandanții de stoluri, să ne trimită spre publicare dări de seamă despre orice manifestație din viața străjerească, pentru a se putea începe o transfuziune a mișcării străjorești, dela o unitate la alta, pe întreg cuprinsul județului.

Distinsul nostru colaborator și prietin dl *Dionisiu Maior*, directorul școalei normale de învățatori din Năsăud și directorul de studii dela Centrul de îndrumare străjerească din Breaza, ne-a pus la dispoziție, cu toată generozitatea ce-l caracterizează, un bogat și interesant material din acest domeniu. Il publicăm cu mare bucurie și vie satisfacție, că ne dă prilejul să difuzăm prin coloanele revistei noastre, în rândurile dascălești, constatări și îndrumări din cea mai competentă sursă. Îi transmitem și pe această cale sincere și cordiale mulțumiri, împreunate cu urări de prosperitate și sănătate.

(d.—m.)

STAREA DE SPIRIT A CURSIȘTILOR DELA CENTRUL DE INDRUMARE STRĂJEREASCĂ DIN BREAZA

Reușita în orice încercare și în orice activitate depinde, în primul rând de starea de spirit, pe care o are acela care încearcă activitatea.

Străjeria, prin excelență, este o nouă stare de spirit, — o credință și un avânt și urmărește să creeze această nouă stare de spirit în fiecare individ. De reușita acestei infiltrări, depinde reușita mișcării străjerești. Cu alte cuvinte, mai întâiu trebuie creată noua atmosferă, noua stare de spirit și numai apoi să se clădească, în această atmosferă, în această stare de spirit. De calitatea atmosferei depinde calitatea clădirii și durata acesteia.

Centrul de îndrumare străjerească din Breaza, a încercat să creeze această atmosferă, această stare de spirit nouă, absolut necesară pentru trunca de regenerare a țării și a neamului românesc și crede că a reușit.

Pentru a dovedi ulti na noastră afirmație, credem cel mai nemerit să lăsăm să urmeze părerile cursiștilor și apoi din ele să poată oricine — amic și inamic al străjeriei — să se documenteze asupra lucrurilor.

— Plec de aici dar gândul îmi va rămâne în totdeauna și la cuvintele de îndrumare și dragălașenie a tuturor dlor comandanți.

— Plec de aici cu sufletul

înarmat cu noi cunoștințe, cu noi eforturi de muncă și am convingerea deplină că voiu obține succesul.

— Plecăm plini de avânt.

— În cele 22 zile, pe cери le-am trăit aici, rămân pe deplin și foarte mulțumit. Plec dela Centru plin de convingerea că numai prin „Credință și muncă pentru Țară și Rege” vom ajunge la un rezultat mai bun.

— Eu care nutresc un sentiment cu totul trăit al misticei acestei noi mișcări, constat că prin această mișcare se umple un mare gol în viața, ființa și sufletul acestui neam și în special pentru tineret.

— Plecând de aici, doresc Centrului reușita, pe care a avut-o asupra mea.

— Am observat, că toți comandanții dela Centrul de îndrumare Breaza, tratează pe toți la fel, fără excepție și fără părtinire. Zâmbetul pe buze și vorba blândă nu le-a lipsit niciodată așa că în special pe mine m'a schimbat mult în cecece privește răbdarea și voia bună și promit că pe cât îmi va fi posibil, voiu cău'a să fiu la fel.

— Am venit la cursuri cu o inimă care-mi dădea de gândit, pentru faptul că la cel mai mic efort o simțiam cum îmi bate în piept. Pe dealtă parte am venit aci cu o față palidă de om epuizat,

iar azi a prins roșeață și înviorare iar corpul îmi este întinerit.

— Am venit foarte sceptic față de metoda nouă; acum îmi dau seamă de realitatea ei.

— Eu care înainte de a veni la aceste cursuri eram bolnav, acum mă simt cu mult mai bine.

— Am dus o viață, aci, ordonată, sănătoasă și mă despart plin de înviorare cu multă încredere.

— Incheiu această lucrare cu mare regret în suflet, că plec dela acest Centru unde am răsuflat adevărat viață românească și unde am căpătat forțe noi.

— Rog pe Dzeu ca să aibă în grijă, pe cei cari au pus la cale și au îndrumat pe atâția semănători ai ideii străjerismului, pe întreg ogorul românesc, dela acest Centru.

— Pentru mine a fost o solidă directivă în viață pe orice tărâm.

— O fierbinte rugămintă către Cel Atotputernic de a da zile multe și îndelungate Marelui Străjer, Marelui Cțitor al Străjeriei și toată admirația și recunoștința ce o duc în sufletul meu despre Centrul Breaza, cu comandanți.

— Nimic mai bun, mai frumos și mai atrăgător din toate punctele de vedere n'am putut vedea și simți până acum.

— De aci plec cu un nou imbold de muncă și curaj.

— Plec cu o mulțime de

cunoștințe care-mi vor ajuta pentru a-mi ridica comuna din toate punctele de vedere.

— Plec mulțumit, dela curs, cu noul imbold de muncă ce profesorii mi-l'au însuflat cu atâta entuziasm.

— Am rămas foarte mulțumit atât din punct de vedere sufletesc cât și trupesc, căci cu multe și multe însușiri m'am ales dela acest curs.

— Simt o adâncă și sinceră mulțumire pentru luna petrecută la Breaza.

— Sunt mulțumit de timpul petrecut în acest Centru și totodată și de dnii conducători și profesori, cari au știut a ne reda realități și a le trăi totodată.

— Am venit în tabără cu neîncredere și cu curiozitate să văd tot. Credeam, că este formalism, dar spre bucuria mea m'am înșelat.

— Plec de aici cu cea mai mare înflăcărare, unde voi începe pe deplin activitatea.

— În concluzie și fac această afirmație cu jurământ de străjer, că n'am mai întâlnit în viață școală normală, militarie, etc. o altă instituție ca aceasta.

— Am trăit o adevărată viață camaraderească. Am fost înconjurat de dragoste și mi-am însușit cunoștințele necesare operii ce am de îndeplinit.

— Nu știu cum sunt alții, dar eu sunt schimbat complect. O energie caută să isvorească din mine. Zilele trăite la Centrul Breaza, mi-

au folosit și voi căuta să aplic cele ce am putut asimila.

— Am dus o viață foarte frumoasă în mijlocul camarazilor mei, pe cari i-am cunoscut aici și de cari mă despart cu regret.

— La Centrul Breaza m'am simțit foarte bine.

— Am găsit o bunăvoință și înțelegere ce nu mi-am închipuit la toți comandanții, dela cel mai de sus și până la cel din urmă.

— Am venit cu un suflet încărcat de ură contra societății, din care fac parte, aici la Breaza, am învățat să râd, să plâng și să iubesc copilul blând, în sfârșit că un suflet poate să aibă flori de reînălțare și numai de reînălțare.

— Nu am decât o sinceră admirație pentru ceea ce am văzut și trăit în aceste 20 zile de cursuri.

— Centrul de inițiere Breaza: Sănătate prin muncă, camaraderie de fie ce moment comandanților te câștigă și te înalță prin proprii tăi ochi. Strălucita pregătire a fiecăruia în parte îți cimentează încrederea în țara ta, în neamul tău, în năzuințele acestui neam.

— Nu mă așteptam să întâlnesc la acest Centru atâta politețe, atâta blândețe și atâta bunăvoință și îndrumare părintească.

— Plec cu sufletul încărcat de însuflețire și pătruns la gândul, că tot ceea ce părintește și cu multă căldură am primit dela Dvs. voiu trata în fapt, în legiunea și comuna

unde, prin înțelegerea Dvs. credeți că merit a fi un colaborator al străjerismului.

— M'a impresionat purtarea blândă, civilizată și pedagogică a comandamentului Centrului Breaza, care a știut să armonizeze atâtea caractere și atâtea spirite eterogene, formând din masa aceasta un tot indestructibil, gata la orice jertfă și abnegație pentru binele acestui neam.

— Declar, că în vârstă de 48 ani m'am refăcut total sufletește și fizicește.

— După 20 zile de inițiere la acest Centru, noi străjerii plecăm oțeliți și formați total și ne răspândim pe la casele noastre cu tot dorul și dragostea de muncă și de luptă în slujba Patriei și Troului.

— Păstrez cea mai frumoasă amintire de cele 20 zile petrecute la Centrul de îndrumare Breaza.

— Subsemnatul am venit bolnav aici și plec vindecat de palpitații de inimă și de cap.

*

Credem că nu mai e nevoie de comentarii. Din cele de mai sus, orice om de bună credință, se poate ușor convinge că, educatorii — camarazi și conducători — dela Centrul Breaza, prin înțelegerea lor, prin atitudinea și munca lor, au creat noua atmosferă, noua stare de spirit necesară străjerismului și oricărei acțiuni regeneratoare de țară și neam.

Năsăud, la 14 Aug. 1937.

Prof. D. Maior.

CRONICA - INFORMAȚIUNI

— **Repartizarea personalului de control.** Ministerul Educației Naționale prin decizia Nr. 123.848 din 31 Iulie 1937, personalul de control al învățământului primar, inspectori generali, inspectori de circumscripție și revizori școlari, se repartizează, se numesc și se delegează în funcțiunile lor, după cum urmează:

I. Regiunea școlară Timișoara

1. N. Gh. Dinescu, inspector general inamovibil. 2. I. Cioată, inspector de circ. inamovibil la jud. Arad, T.-Toronto și șef al secției inv. primar la cancelaria inspectoratului școlar. 3. I. Ciobanu, inspector de circ. la jud. Caras și Severin. 4. D. Ilișescu, revizor școlar inamovibil al jud. T.-Toronto. 5. L. Igrășianu, revizor școlar delegat al jud. Arad. 6. Mircea Cornel, revizor școlar delegat al jud. Severin. 7. Toma Rădulea, rev. școlar al jud. Caraș.

II. Regiunea școlară Oradea

1. Gh. Tulbure, inspector general inamovibil la jud. Sălaj și Maramureș. 2. D. Șimon, profesor, delegat inspector general jud. Bihor și Satu-Mare. 3. D. Marinescu, inspector de circ. delegat la jud. Bihor și șef al secției inv. primar la Regiune. 4. D. Mărgineanu, insp. inamovibil la jud. Sălaj și Satu-Mare. 5. Dariu Pop, revizor inamovibil la jud. Satu-Mare. 6.

Andrei Sorescu, revizor școlar delegat la jud. Bihor, circ. Oradea. 7. Constantin Borc, revizor școlar delegat la jud. Bihor, circ. Beiuș. 8. Augustin Zăgreanu, revizor școlar delegat la jud. Maramureș. 9. Dumitru Ilea, revizor școlar delegat la jud. Sălaj.

III. Regiunea școlară Cluj

1. P. Petrescu, inspector general inamovibil la jud. Hunedoara, la Alba, Sibiu, Târnava-Mică și Turda. 2. I. Grigorescu, inspector general inamovibil la jud. Cluj, Someș, Mureș și Năsăud. 3. N. Nistor, inspector școlar inamovibil de circ. la jud. Someș și Cluj. 4. Vlădoianu, inspector școlar inamovibil de circ. la jud. Alba și Hunedoara. 5. Ieronim Puia, revizor inamovibil delegat inspector la jud. Mureș și Năsăud. 6. Laurențiu Sușman, inspector șc. delegat la jud. Turda și Tr.-Mică. 7. C. Iencica, profesor, delegat inspector la jud. Sibiu și șef al secției inv. primar la regiune. 8. V. Chintoanu, revizor școlar provizoriu la jud. Cluj. 8. Ilie Pizo, revizor școlar delegat la jud. Someș. 10. Partenie Duca, revizor școlar delegat la jud. Mureș. 11. Petru Rogneanu, revizor școlar delegat la jud. Năsăud. 12. I. Popovici, revizor școlar delegat la jud. Hunedoara. 13. Augustin Ogneanu, revizor școlar inamovibil la jud. Alba. 14. Ioan

Dragomir, revizor școlar inamovibil la jud. Sibiu. 15. N. Moldoveanu, revizor școlar delegat la jud. Tr.-Mică. 16. Pavel Chișmașu, revizor școlar inamovibil la jud. Turda.

IV. Regiunea școlară Brașov

1. C. Stan, inspector general primar inamovibil la jud. Târnava-Mare, Odorhei, Ciuc, Tr. Scaune, Făgăraș și Brașov. 2. N. Chircă, inspector șc. de circ. inamovibil la jud. Odorhei și Ciuc. 3. Gh. Mușetescu, inspector de circ. delegat la jud. Tr. Scaune și Târnava-Mare. 4. I. Popovici, inspector școlar de circ. inamovibil revizor, delegat inspector de circ., la jud. Brașov și Făgăraș și șef al secției învăț. primar la regiune. 5. Andrei Goicea, revizor școlar delegat la jud. Brașov. 6. Novac Gruia, revizor școlar delegat la jud. Făgăraș. 7. Nicolae Mișuț, revizor școlar delegat la jud. Tr.-Mare. 8. Andrei Mărgineanu, revizor inamovibil la jud. Odorhei. 9. Vasile Chele, revizor școlar delegat la jud. Ciuc. 10. Corneliu Cozma, revizor, școlar delegat la jud. Tr.-Scaune.

V. Regiunea școlară Craiova

1. I. Gh. Nicolaescu, inspector general primar inamovibil. 2. Sm. Brădișteanu, inspector școlar inamovibil de circ. la jud. Vâlcea și șef al secției învăț. primar la regiune. 3. Ionescu Ștefan, revizor școlar inamovibil, delegat inspector școlar de circ. la jud. Romanați și Olt. 4. Dumitru Stoica, delegat inspector școlar la jud. Dolj,

Mehedinți și jud. Gorj. 5. Sava Bărbătescu, revizor școlar provizoriu, delegat revizor școlar la jud. Mehedinți. 6. Godeanu, revizor școlar delegat la jud. Dolj. 7. St. Grigorescu, delegat revizor școlar la jud. Romanați. 8. Ionescu Recea, delegat revizor șc. la jud. Vâlcea. 9. Toma Alexandru, delegat revizor școlar la jud. Olt. 10. Al. Crăciunescu, delegat revizor școlar la jud. Gorj.

VI. Regiunea școlară București

1. Costescu Gh., consilier tehnic, delegat inspector general al Capitalei și președinte al Consiliului inspectorilor generali șc. pr. jud. Dâmbovița și Muscel. 2. Ionescu-Sinaia, inspector general, delegat la jud. Ilfov, Vlașca și Prahova. 3. Ghiață Mihail, inspector general, delegat la jud. Teleorman. 4. Gh. Simion, inspector general inamovibil la jud. Constanța, Caliacra și Durostor. 5. Theodorescu N., inspector școlar inamovibil, delegat inspector general la jud. Buzău și Ialomița. 6. N. Ruican, inspector șc. de circ. la Capitală și șeful secției învăț. primar la regiune. 7. Popescu Ghica, inspector șc. pr. de circ. inamovibil al jud. Argeș și Telorman. 8. N. Marinescu, inspector primar de circ., delegat la jud. Buzău și Prahova. 9. Stoian Alex., inspector primar de circ., delegat la jud. Constanța și Caliacra. 10. Neagu Vasile, inspector primar de circ. (revizor inamovibil), delegat la jud. Ialomița și Durostor. 11.

Pavel Popescu, inspector primar de circ., revizor provizoriu, delegat la jud. Ilfov și Vlașca. 12. Vasile Ganea inspector primar de circ. (revizor ioamovibil), delegat la jud. Muscel și Dâmbovița. 13. Gh. Eftimie, revizor provizoriu la Capitală. 14. Marin Preoteasa, revizor școlar, delegat la jud. Teleorman. 15. Păuna T. Gh., revizor școlar, delegat la jud. Argeș. 16. I. Bratu, revizor școlar, delegat la jud. Muscel. 17. Gh. Ionescu, revizor școlar, delegat la jud. Dâmbovița. 18. D. Georgescu, revizor școlar, delegat la jud. Prahova. 19. Elena Dinu, revizor școlar provizoriu la jud. Ilfov. 2. Alex. Ciorănescu, revizor inamovibil la jud. Vlașca. 21. C. Mitrănescu, revizor școlar delegat la jud. Ialomița. 22. N. Perțache, revizor școlar delegat la jud. Constanța. 23. Olie Nedelcu, revizor școlar, delegat la jud. Caliacra.

VII. Regiunea școlară Galați

1. Th. Gheorghiu, inspector șc. pr. inamovibil. 2. I. Mihail, inspector primar de circ. inamovibil la jud. Tulcea și Ismail. 3. Nadă Dimitrie, inspector primar de circ. inamovibil la jud. Covurlui și Cahul. 4. N. Popescu-Brăila, inspector primar delegat la jud. Brăila și Tecuci. 5. Const. N. Neicu, inspector primar delegat la jud. R.-Sărat și Putna. 6. M. Apostol, revizor șc. delegat la jud. Covurlui. 7. N. Sârbulescu, revizor școlar provizoriu la jud. R.-Sărat. 8. N. Butoianu, revizor

școlar provizoriu la jud. Brăila. 9. V. Hondrilă, revizor școlar delegat la jud. Cahul. 10. I. Popovici, revizor școlar delegat la jud. Tecuci. 11. P. Nadă, revizor școlar delegat la jud. Tulcea.

VIII. Regiunea școlară Iași

1. Gh. Spiridonescu, inspector de circ. delegat la jud. Bacău și Roman. 2. V. Găbureanu, inspector de circ. delegat la jud. Neamț și Botoșani. 3. Const. Lascăr, inspector de circ. delegat la jud. Fălciu și Tutova.

IX. Regiunea școlară Cernăuți

1. P. Pucleanu, inspector general primar delegat. 2. Prodanuic N., inspector școlar de circ. 3. Prelipceanu Gh., inspector școlar de circ. 4. Minea I., inspector școlar de circ. 5. Cocea Panait, inspector școlar de circ. 6. Mănăstireanu Eug., revizor școlar delegat la jud. Rădăuți. 7. Cosmiciuc Vlad, rev. școlar delegat la jud. Suceava. 8. Braca Ștefan, revizor școlar delegat la jud. Storojineț. 9. Nimigean T., revizor școlar delegat la jud. Cernăuți. 10. Iancu Gh., revizor școlar delegat la jud. Dorohoi. 11. Blaga Vichențiu, revizor școlar delegat la jud. Câmpulung. 12. Dorofteiu Const., revizor școlar deledat la jud. Baia.

X. Regiunea școlară Chișinău

1. P. Cumpănici, inspector general școlar primar. 2. Toma Simionescu, inspector general școlar primar. 3. Gr. Timircan, inspector școlar primar de circ. 4. At. Nicula,

inspector școlar primar de circ. 5. I. Iacob, inspector școlar primar de circ. 6. A. Cuțulab, revizor școlar delegat la jud. Soroca. 7. Gh. Ionescu, revizor școlar delegat la jud. Bălți. 8. Neaga, revizor școlar delegat la jud. Orhei. 9. Barcaru, revizor școlar delegat la jud. Lăpușna. 10. St. Brebenaru, revizor școlar delegat la jud. Cetate-Albă.

— **Demisie.** Dl Ioan Rogneanu sub revizor de control ademisionat din acest post rămânând la catedră și director al școlii din Nușfalău.

— **Numiri.** Min. Ed. Naționale a numit următorii d-ni ca organe de control, cari își vor începe funcția cu luna Septembrie a. c. și anume: Augustin Creșpai, Ioan Știrbu din Carei, Ștefan Șestac din Sanislău, Emil Sârbu din Chechiș, Alexandru Pop Zălau și Ambroziu Sabou din Vașad.

— **Căsătorie.** Dl Ioan Rogneanu, dir. școl. Nușfalău, s-a căsătorit cu dș. Rozalia Bologa inv. în Crasna. Sincerile noastre felicitări.

— Joi 19 August c. a avut loc căsătoria dlui Dumitru

Urmă învățator în Zălau-Ortelec cu Dș. Eugenia Pereni, învățătoare. Felicitările noastre!

— Duminecă 5 Septembrie a. c., a avut loc căsătoria dlui Gavril Boldea, învățator în Bocșa cu Dș. Iulica Buta, învățătoare. Felicitările noastre!

— **Necrolog.** Cu inima înfrântă de durere, aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoșcuților, că în veci neuitata soție credincioasă, mamă iubitoare, fiică, soră, cumnată, noră nepoată și verișoară *Ludovica Sabo născ. Chira* învățătoare, după scurte, dar grele suferințe, fiind împărtășită cu Sfintele taine, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului la 14 August 1937 ora 4 p. m. în al 31-lea an al vieții și 10-lea an al fericitei sale căsătorii. Rămășițele scumpei, noastre defuncte se vor așeza spre veșnică odihnă în ziua de 16 August 1937 ora 3 p. m. Dormi în pace suflet blând! Gălgău. 14 August 1937. Gheorghe Sabo inv. soț. Gheorghe, Maria, Petru, Liviu și Alexandru copii. Simion și Rozalia părinți. Zaharie frate. Grigore și Susana socr. Lina bunică.

REGISTRE ȘCOLARE

Atragem atențiunea tuturor direcțiilor școlare, să nu-și procure registre școlare, căci s'au luat dispoziții din partea celor în drept să se confecționeze pe hârtie velină, să se compacteze și să se trimită tuturor școlilor din județ conform nevoilor fiecărei școli, cu prețuri moderate. Costul lor se va achita din fondurile comitetelor școlare. Expedierea a început și se va efectua în curs de o săptămână.

CĂRȚI

— *Biblioteca învățătorului.* Conducătorii revistei „*Satul și Școala*“, cunoscând greutățile cu care au să lupte învățătorii satelor pentru a-și îmbogăți cunoștințele profesionale și cultura generală, au hotărât să le vină în ajutor, editând *Biblioteca Învățătorilor*, care va publica o serie de cărți potrivite scopului de mai sus.

Până acum au apărut :

1. *Școlarii Aicei Franchetti*, scrisă de Francisco Bettini, inspector școlar la Florența și G. Lombardo Radice, ilustrul pedagog italian. În această cărțică de 160 pag. se descrie activitatea din școala experimentală rurală din Montesca (Italia). Prețul 25 Lei.

2. *Legea învățământului primar*, cu note și comentarii de Const. Iencica.

Cunoașterea legii trebuie să fie temeiul activității fiecărui învățător. Ea trebuie să se găsească pe masa de lucru a fiecăruia. Nu este suficient ca școala să aibă un exemplar pus sub cheie de director. Prețul 30 Lei.

3. *Cultura Satelor (Cum trebuie înțeleasă)* de H. H. Stahl, este o broșură plină de sfaturi înțelepte, date de un tânăr învățat care cunoaște amănunțit și științific viața satelor.

4. *Pedagogul V. Gr. Borovan*, de Dimitrie Goga.

E povestită în această cărțică viața unui pedagog român, care a muncit peste 40 ani la ridicarea învățământului popular și la pregătirea miilor de învățători, atât aici în Ardeal, cât și în Vechiul Regat.

Cunoașterea vieții și activității acestui mare dascăl, trebuie să fie un act de recunoștință din partea fiecărui învățător. Prețul 30 Lei.

5. *Gh. Tulbure : Școala sătească din Ardeal.* Această broșură pune într'o lumină frumoasă marea personalitate culturală a Metropolitului Șaguna. Prețul 15 Lei.

6. *Gh. Vâlsan : Conștiință națională și geografie.* Cărțica aceasta e un catechism al iubirii de neam și de țară, întemeiată pe cunoașterea științifică a Patriei. (Prețul 15 Lei).

7. *Victor Stanciu : Serbarea arborilor și a pasărilor.* În cărțica aceasta talentatul poet arborilor și pasărilor în economia naturii. Prețul 10 Lei.

Avem în pregătire și alte lucrări, pe care le vom putea tipări numai dacă vom fi încurajați de cititorii cărora se adresează aceste cărțicele.

Editura Rev.

SATUL ȘI ȘCOALA
Cluj, Str. Bob Nr. 13.

-- *Manualele de Școală Primară de A. Iencica și D. Goga.* Aceste cărți au apărut în e-

diții noi deosebit de îngrijite atât ca tehnică, cât și ca ilustrație și broșare, având o frumoasă copertă în patru culori.

În ele veți găsi basme frumoase, legende istorice, descrierea orașelor și a instituțiilor culturale mult mai pe larg decât în cărțile cari au apărut în cuprinsul acestui finut.

Mai țin seamă aceste cărți și de graiul popular, înlăturând cuvintele cari adeseori nu sunt înțelese.

Pentruca să nu pară că exprimăm păreri interesate, punem sub ochii cititorilor aprecierile unor distinși scriitori și oameni de școală.

«E un enorm progres față de lucrarea institutorilor bucureșteni. Excelent tipar, un text foarte bine ales din literatură însăși. Bucăți ale celor doi autori, în care se nimeresc stilul viu, nu cel pedagogic adormitor. Ilustrații de pictori aleși, capabile de a trezi în sufletul copilăresc avânt spre poezia lucrurilor și oamenilor... Și cititorii maturi pot urmări cu plăcere pagini așa de bine scrise».

N. IORGA

(«Neamul Românesc»).

«Povestiri frumoase, meșteșugite cari sunt din comoara de povești a poporului nostru, limbă frumoasă și alegerea, gruparea și expunerea materiei, — iată calitățile, cari împodobesc aceste cărți».

(«Foaia Noastră»).

VICTOR LAZĂR prof.

«Cărțile de care pomenim aici sunt o elaborare după toate regulile științei pedagogice. Grija autorilor de a selecta materia, de a pune alături de obiect un clișeu nimerit și a stârni curiozitatea micuților, e desăvârșită».

Niște manuale care trebuie lăudate și care merită a fi puse cu toată încrederea în mâna elevilor de școli primare. Rar atâta gust în alegerea vignetelor și figurilor clare».

(«Societatea de Măine»).

ION CLOPOȚEL, profesor.

— *„România Eroică.”* revistă lunară pentru promovarea românismului, Director: Ion Colfescu-Dela-turda, apare lunar la Cluj (Str. Vasile Goldiș 18-b, abon. anual 250 lei) An. I. Nr. 3 pe luna Iulie cuprinde un bogat și select material.

— *„R. E.”* O anchetă în Secuime.

— *Ion Colfescu Delaturda:* Figuri decorative.

— *Dr. Emil Dandea:* Intre noi și Unguri.

— *Dr. Ilie Dăianu:* Figuri din Blajul istoric: Ion Micu Moldveanu.

— *Ștefan Penes:* Lipsa clasei de mijloc românești este un adevărat dezastru, s. a.

— Revista «România Eroică» fiind un puternic mijloc în opera de spiritualizare a geniului național, o recomandăm cu toată căldura pentru bibliotecile școlare și pentru toți membrii corpului didactic.

Buletinul Revizoratului Școlar al Jud. Sălaj

Circularele se vor înregistra imediat, comunica tuturor membrilor corpului didactic și executa întocmai

No. 3404—1937.

**Dispozițiuni pentru începerea anului școlar
1937—1938, înscrierea elevilor.**

Circulară

Către toate școlile primare și de copii mici de stat și confesionale (particulare) din jud. Sălaj.

Conform dispozițiilor în vigoare, înscrierile elevilor la școlile primare și la grădinele de copii mici, se vor face între 1—10 Sept. a. c. și cursurile vor începe efectiv în ziua de 15 Sept. 1937.

În vederea deschiderii noului an școlar atragem atențiune d-lor Directori asupra dispozițiunilor cuprinse la art. 19—21 din lege și art. 27—40 din regulamentul legii învățământului primar. Dispunem să se execute întocmai și cu cea mai mare conștiinciozitate toate dispozițiunile, din care subliniem cele ce urmează.

1. *Directorii școlilor împreună cu comitetele școlare vor lua toate măsurile pentru efectuarea reparațiunilor și desinfectarea locurilor de școală.*

2. Membrii corpului didactic se vor prezenta la post până la 31 August c. c. cel mai târziu și înscrierile se vor face dela 1—10 Septembrie (Art. 19 din lege).

Despre prezentarea la post a tuturor membrilor corpului didactic, d-nii directori sunt obligați a raporta Revizoratului școlar în ziua de 1 Septembrie, *menționând cu numele cari s'au prezentat și cari nu.* Despre cei ce se prezintă ulterior, se va raporta în termen de 24 ore dela data prezentării.

3. Directorii și conducătorii școlilor, președinții comitetelor școlare și primăriile comunale vor publica, în mod obișnuit în comună, deschiderea școlii și termenul înscrierilor.

4. Între 1—10 Septembrie toți părinții, tutorii cari își

înscriu pentru prima oară copiii la școală, sunt datori să se prezinte cu copiii la direcțiunea școlii respective pentru a-i înscrie. Copiii cari au urmat anul școlar trecut sunt înscriși de drept și sunt supuși obligativității fără altă declarație din partea reprezentanților lor legali.

Părinții, etc. cari voiesc a da copiilor lor instrucțiune în familie sau în școli particulare recunoscute de Stat, sau la o școală din altă circumscripție, sunt datori să depună la școala circumscripției de care se țin, declarație scrisă, arătând institutul sau școala în care îi vor învăța sau că îi instruesc în familie.

Directorii școlilor de stat sunt obligați să primească toate declarațiile prezentate pentru înscrierea elevilor la școlile particulare. La repartizarea pe sală de clasă și învățător însă (50 elevi pentru cl. I.—IV. și 30 elevi de sală de clasă și învățător pentru cl. V.—VII. art. 65) se va avea în vedere ordinea de înscriere a elevilor, iar restul vor fi chemați la școala de stat, ca fiind înscriși din oficiu, avizându-se despre aceasta și părinții și susținătorii școlii respective. (Directorii vor aviza în scris pe părinții cari depun declarații).

5. Directorii școlilor vor alcătui la 10 Sept. tablouri de toți înscrișii, iar cei neprezențați pentru înscriere vor fi înscriși din oficiu și părinții dați în urmărire pentru nesupunere la obligativitate.

În ziua de 12 Septembrie se va raporta Revizoratului școlar îndeplinirea lucrărilor de înscriere, arătând rezultatul înscrierilor (numărul elevilor înscriși la școala de stat și la cele confesionale) iar directorii cari nu se vor conforma vor fi amendați cu 500—1000 Lei.

6. Directorii școlilor vor înainta până la 20 Septembrie Revizoratului școlar tabloul de copii pentru cari s'a depus declarație că, vor frecventa o școală particulară, o școală în altă circumscripție sau se pregătesc în familie.

7. Toți până la 20 Septembrie vor înainta statistica elevilor înscriși, pentru toate școlile din comună. De exactitatea cifrelor din tablou rămân răspunzători d-nii directori școlari — în calitate de șefi ai recensământului din localitate — cunoscând că în cazul când ar arăta date false, vor fi trimiși înaintea instanțelor penale conform art. 20 din lege. În comunele unde nu funcționează școală de stat, statistica se va

întocmi de directorul școlii confesionale, iar în localitățile cu școală de stat se va completa numai de direcțiunea școlii de stat pentru toate școlile din comună pe un singur tablou.

8. Directorii școlilor particulare și ai școlilor publice din alte circumscripții vor comunica până a 20 Sept. școlilor din circumscripția de unde au primit copii, înscrierea acestora la școlile lor. În caz de neconformare se va aplica celor vinovați amenda prevăzută de art. 20 din lege.

9. Copiii, cari din diferite împrejurări n'au putut fi duși la școală până la vârsta de 12 ani, nu mai pot fi înscriși la școala primară, ci obligați să urmeze școala de adulți.

10. Copiii cetățenilor de origine română, cari și-au pierdut limba maternă, se vor înscrie exclusiv la școlile cu limba română de predare. (Art. 8.)

11. Până la 15 Septembrie, directorii școlilor vor forma catalogul definitiv al școlii conform art. 39 din Regulament.

12. Înscrierile și începerea anului școlar la școlile particulare se vor face amăsurat dispozițiilor regulamentului pentru școlile de stat și în conformitate cu prevederile art. 89 din regulamentul pentru punerea în aplicare a legii învățământului particular.

Elevii din comunele șvăbești nu se vor putea înscrie decât la școli românești sau la școli cu limba de predare germană.

13. În baza art. 152 din regulament, directorii școlilor vor înainta necondiționat revizoratului școlar în ziua de 11 Sept. a. c. lista tinerilor supuși obligativității învățământului adulților, grupați în secția I. II. conform art. 137 din regulament. În dreptul fiecărui obligat se va indica data nașterii și clasele terminate în cursul primar.

14. *Învățământului complementar (cl. V—VII.) să i se dea atențiunea cuvenită și să nu se mai repete cazurile din anii școlari trecuți, când școlile cu 2—3 învățători, din motive ușor de înțeles, n'au prezentat nici un elev la examenul de absolvire.*

15. În școală să se depună un deosebit interes pe educația morală și națională.

16. *Practicarea Lucrului Manual și a tuturor celorlalte dexterități să nu fie lăsate pe planul al doilea, ci să le dea atențiunea cuvenită ca oricărui obiect de învățământ.*

17. Să se dea atențiunea recerută igienei școlare, fiecare sală de învățământ urmând a fi dotată cu un lighean, apă, săpun și prosop, pentru spălarea elevilor, cari vin murdari de acasă.

18. Intocmirea orarului săptămânal se va face în așa fel încât se va rezerva 2—3 zile — după amiază — pentru aplicațiuni practice.

19. Școlarele în construcție se vor prevedea cu una sală pentru baie, fie ea cât de rudimentară, unde elevii în fiecare Sâmbătă după amiază vor face baie corporală.

20. Cât timp va permite, cursurile se vor ține numai în aier liber.

21. Se va raporta de fiecare școală, până la data de 30 Oct. a. c. despre sămânța colectată cu elevii, conform dispozițiilor ordinului nostru anterior.

22. Fiecare școală va introduce, pentru fiecare elev, fișa medicală.

23. Elevii școlarelor confesionale, cari cer înscrierea în școlarele de stat, vor fi primiți în clasele pe cari declară, că le au terminate la școala respectivă, urmând ca situația lor să se verifice ulterior.

24. Cursurile școlarelor primare și ale școlarelor de copii mici încep la 15 Sept. a. c. În această zi toți elevii vor participa sub conducerea învățătorilor la serviciul religios ce se va ține în biserică.

Dată fiind importanța lucrărilor dela început de an școlar, pentru asigurarea bunului mers al învățământului și răspunderea ce i se impune prin noua lege directorului școlar și învățătorului în executarea obligativității: *Apelăm la simțul de datorie și disciplină a tuturor membrilor corpului didactic primar, rugându-i să execute întocmai și în termen dispozițiunile prezentului ordin și să stea la chemare între orice împrejurări.*

În pragul noului an școlar implorăm binecuvântarea lui D-zeu asupra muncii noastre dascălești, dorind ca fiecare membru al corpului didactic din acest județ să stea neconținut la datorie, învingând cu bărbăție toate obstacolele, pentru a se face vrednic de încrederea ce și-a pus în el Națiunea și Patria.

Zălau, la 21 August 1937.

Revizor școlar,
Dumitru Ilea.

Șeful serviciului,
Simion Oros.

Nr. 3337--1937. **Dispense de vârstă pentru elevii școlii prim.** Se comunică pentru luare la cunoștință și strictă conformare ordinul Onor. Inspectorat școlar Oradea Nr. 10226—1937, privitor la dispensele de vârstă pentru înscrierea în cl. I prim. a copiilor cari nu împlinesc la 1 Sept. 1937, vârsta de 7 ani. No. 10226 din 3 August 1937. Domnule Revizor, Dispensele de vârstă pentru înscrierea în cl. I. primară a copiilor cari nu împlinesc la 1 Sept. 1937, vârsta de 7 ani, se aprobă numai de serviciul nostru. Locuitori cari voesc să-și înscrie copii la școală fără să aibă vârsta legală, vor înainta cereri însoțite de extrasul de naștere și certificatul medical, direcțiunii școlii primare de stat din localitatea unde domiciliează. Cererile vor fi înaintate de direcțiune revizoratelor școlare cu avize în ce privește locurile disponibile în cl. I. Revizoratul școlar, va întocmi un tablou cu următoarele rubrici: 1. Nrul crt. 2. Numele și pronumele, 3. Data nașterii, 4. Rezoluția inspectoratului și 5. Observațiuni. Tabloul astfel întocmit va fi înaintat Serviciului nostru până la data de 10 Septembrie inclusiv. Cererile înaintate de locuitori fără restituirea dispozițiilor de mai sus vor fi restituite direcțiilor școlilor primare pentru aviz. — p. Inspector General Marinescu. Șeful Secției P. Hrițiu.

Nr. 3277—1937. **Dispoziții referitoare la exam. de definitivat și înaintare gr. II.** Vă comunicăm pentru luare la cunoștință și conformare de către inv. interesați Deciziunea Onor. Minister al Educațiunii Naționale Nr. 119603 din 22 Iulie 1937. Ministerul Educațiunii Naționale — Direcțiunea Inv. Primar. D E C I Z I U N E. Noi, Ministru Secretar de Stat la Departamentul Educațiunii Naționale, Având în vedere art. 119 și 120 din legea învățământului primar, D e c i d e m: Art. I: Învățătorii candidați la examenele de definitivat și înaintare gradul II, nu pot putea depune aceste examene decât la centrele de care țin județele respective. Orice aprobare dată fie de Inspectoratele școlare, fie de la Minister, este nulă de drept, iar funcționarul care a acordat o asemenea aprobare va fi trimis în judecata Comisiunii disciplinare. Orice examen depus fără aprobarea acestei dispozițiuni este nul. Art. II.: și ultimul. D-l Director al învățământului primar și normal primar, va aduce la îndeplinire dispozițiunile prezentei deciziune. Dată astăzi 22 Iulie 1937. Ministru Dr. ANGELESCU.

No. 3157—1937. **Participare la serbările corale din Seini.** Reuniunea Română de cântări »Arch. Berinde« din Seini, jud. Satu-Mare, în 5 Septembrie își serbează jubileul de 60 ani de activitate muzicală-culturală, dar mai vârtos națională, în județele cari azi sunt la frontiera țării. Direcțiunea Generală CFR a aprobat tuturor participanților la serbări, o

reducere de 75% dus și întors. Această Reuniune de cântări invită cu drag toate societățile corale din întreaga țară, dar mai ales din județele limitrofe, ca să participe la aceste serbări, care este prima serbare de acest fel din întreaga țară. În consecință invităm și îndemnăm toate societățile corale din acest județ să participe la aceste solemnități, punându-le în vedere următoarele: 1. Fiecare cor, care va participa la serbări, va trebui să se anunțe cel mai târziu până la 15 August a. c. pentru a le putea trece în programul general, precum și a le putea încuadrării. 2. Fiecare cor participant va debuta la concertul de după amiază cu 4 (patru) cântări, din care 2 religioase și 2 populare. Se va trece în tablou și numele autorilor cântărilor. 3. Felul corului, mixt sau bărbătesc? 4. Numărul membrilor, câți bărbați, câte fete! Tot atunci se vor pune bazele înființării Uniunii Corale din țară. Societățile corale din acest județ, conduse de învățători, își vor anunța participarea direct Reuniunii de Cântări »Arch. Berinde« în Seini, jud. Satu-Mare, comunicând această împrejurare și acestui Revizorat.

No. 3254—1937. **Se recomandă »Harta Istorică a României«**. Este o necesitate a zilei ca școlarele să fie în zestrăte cu »Harta Istorică a României« care reprezintă evoluția statului nostru. Această hartă este lucrată de cunoscutul și mult apreciatul profesor universitar dl Silviu Dragomir și este unica lucrare științifică de acest gen. Prezența ei în școală va servi nu numai ca o călăuză sigură și indispensabilă pentru învățământul istoriei naționale ci și ca o operă grafică executată artistic. Costul unui exemplar, în mărimea de 130x100 cm., montat pe pânză bună lei 650, la care sumă se adaugă sepele de expediție. Comanda se va face la autor: Silviu Dragomir, profesor universitar Cluj, Str. Mico 40. O recomandăm cu căldură școlilor din acest județ.

No. 3453—1937. — **Statule pentru cooperativele școlare.** Pentru luare la cunoștință comunicăm ordinul de mai jos: „Ministerul Educației Naționale, Direcțiunea Învățământului primar-normal. No. 114703—1937. Domnule Revizor, Cooperativa Centrală de îndrumare, organizare și control, tipărind un stoc de statute pentru cooperativele școlare, le desface cu 5 lei exemplarul. Pentru satisfacerea cerințelor, vă veți adresa în Strada Dimitrie Sturdza No 3 București. — Director general, Al. Voinescu. Șeful serviciului, subdirector, I. Teodorescu“.

No. 3436—1937. — **Indemn pentru activitate cooperatistă.** Se comunică ordinul de mai jos spre luare la cunoștință și conformare „Ministerul Educației Naționale, Direcția Învățământului primar-normal. No. 129365—1937. Domnule Re-

vizor, Cu prilejul inspecțiunilor făcute de către oganele Casei Centrale a Cooperăției s'a constatat în tot cuprinsul țării, la o parte din învățetorii tineri, oarecare indiferență pentru mișcarea cooperativă. Indiferența aceasta este dăunătoare pentru o instituție ale cărei începuturi mai temeinice se datoresc tocmai acțiunii laudabile a Ministerului Instrucțiunii. În dezvoltarea cooperativelor sătești, învățetorii au luat parte activă, folositoare. Entuziasmul și idealismul celor din generațiile mai vechi se mai mențin din fericire și azi în rândurile neîncetat rărite. Pentru viitorul acestei mari mișcări de a cărei soartă se leagă însăși propășirea economică a țării noastre, este nevoie ca și tinerele generații de învățetori să fie crescute în aceleași idealuri. Arătându-vă cele ce preced, vă rugăm să îndemnați pe învățetori să ia parte mai efectivă la întetirea și organizarea cooperativelor sătești. Ministru, Indescifrabil. p. Director general Al. Voinescu“.

No. 3123—1937. — **Dreptul preoților la examenul de capacitate pentru învățetori** Se publică pentru a se lua la cunoștință de către cei interesați, ordinul de mai jos: „Inspectoratul Regional Școlar Oradea. No. 9066—10-VII-1937. Domnule Revizor, Avem onoare a vă face cunoscut că Ministerul prin decizia No. 105852—1937, acordă preoților care se angajează să servească 10 ani în secuime și ca învățetori, dreptul de a se prezenta la examenul de capacitate pentru învățetori, cu începere din această sesiune. Comunicați celor în drept. p. Inspector general, Indescifrabil. p. Șeful Secției, Stanciu“.

No. 3203—1937. — **Limitarea vacanțelor la grădinițele de copii.** Comunicăm pentru luare la cunoștință și conformare strictă, ordinul ce urmează: „Ministerul Educației Naționale, Direcția Învățământului normal-primar. No. 97157—1937. Domnule Revizor, La unele din școlile de copii mici s'a constatat cu prilejul inspecțiunilor personalului de control că se suspendă mereu cursurile, atât pentru un nesfârșit număr de sărbători profesionale, ce nu există în legea învățământului, precum și în zilele de târguri ce se țin săptămânal, atât la sate cât și la orașe. În afară de acestea, cursurile se mai suspendă din cauza epidemiilor, din cauza timpului imposibil de iarnă, din cauza lipsei de combustibil, etc. etc. Făcând tot așa din vacanță în vacanță, se termină anul școlar, care se reduce la prea puține zile de activitate serioasă, ceea ce nu poate fi decât păgăbitor pentru învățământ. Faptul că în zilele de sărbători religioase profesionale legale numărul școlărilor de origine etnică este recus, nu îndreptățește pe învățetori să închidă școala, ba din contră în atare cazuri pot găsi prilejuri de a face copiilor educație morală, religioasă și națională mai pronunțată și mai stăruitoare. Față de cele arătate mai sus și începând cu viitorul an școlar, veți lua cuvenitele măsuri spre a se pune stavilă ace-

stei interminabile vacanțe, cum și să se folosească toate prilejurile pentru o mai serioasă educație religioasă, morală și națională a copiilor neamului. p. Director, Al. Voinescu. Șeful Serviciului, subdirector, Indescifrabil.

Nr. 3202—1937. — **Activarea învățătorilor la pregătirea premilitară.** Ordinul de mai jos se comunică pentru luare la cunoștință și conformare de către cei interesați: „Ministerul Educației Naționale, Direcția Învățământului Primar-Normal No. 104.474—1937. Domnule Revizor, Inspectoratul pregătirii premilitare, cu adresa No. 10.596 din 19 Iunie 1937, ne face cunoscut, că în unele județe din țară, organele de control școlare nu mai depun acelaș interes și dragoste în controlul și stimularea învățătorilor care activează la pregătirea premilitară. Din această cauză, chiar ofițerii de rezervă, învățători, în mâna cărora stă pregătirea premilitară a tineretului, au început să dea dovadă de lipsă de interes și delăsare în exercitarea programului premilitar. Sunt unii învățători care întârzie dela ședințe sau lipsesc, nu execută programul dat, sau îl fac de mântuială, nu depun nici-o stăruință pentru prezența la ședințe a tineretului premilitar, nu au grijă de materialele și armamentul încredințat spre folosință la subcentre. Se constată în general o completă delăsare în unele regiuni ale țării, deși Inspectoratul pregătirii premilitare continuă să aibă aceeaș sollicitudine și întreaga sa atențiune îndreptată către prețioșii săi colaboratori, care sunt învățătorii. Pentru stimularea și revenirea la aceeaș activitate din trecut, vă rugăm să luați măsurile necesare, apelând în acelaș timp la sentimentele de români ale învățătorilor spre a se depune aceeaș stăruință în pregătirea tineretului nostru. p. Director, Al. Voinescu. Șeful serv., Subdirector, Indescifrabil.

No. 3122—1937. — **Scutiri de taxe școlare.** Publicăm pentru luare la cunoștință și conformare, ordinul de mai jos. „Serviciul de Învățământ Local din Oradea No. 9297—1937. Domnule Revizor, Onor. Minister prin ordinul No. 71.951—1937, ne face cunoscut că conform rezoluției Domnului Ministru, părinții minoritari cari au copii elevi la școlile de stat, sunt scutiți de taxele pentru școală către confesiune. Comunicați celor în drept. p. Inspector General, Marinescu. p. Șeful Secției, Stanciu.

No. 3205—1937. — **Recomandare.** Se comunică pentru luare la cunoștință, ordinul de mai jos, recomandând și din partea noastră materialul didactic din chestiune. „Ministerul Educației Naționale, Direcția Învățământului Primar-Normal N-rul 109.299 și No. 106.528 din 7 Iulie 1937. Domnule Revizor, I. Di Sabin Popescu, învățător în Giurgiu, a executat o lucrare în relief a hărții României, după harta fizică a Casei Școlalelor. Harta este colorată după regiuni, având trasate numai hotarele

și apele mai principale. Relieful fiind un material didactic excelent pentru lecțiunile de geografie și dând putința unei întuiiri complete și foarte ușor de înțeles, chiar pentru elevii de curs primar, Ministerul recomandă această hartă revizoratelor, pentru folosința școalelor primare. II. În urma avizului Consiliului Inspectorilor Generali cu No. 185.081—1936, rezultă că aparatul de calcul inventat de dl Florea I. Vega, învățător în com. Satu-Mare, jud. Odorhei, se poate utiliza cu folos în învățământul primar la predarea aritmeticei, în mod sigur elevii pot să înțeleagă formarea numerilor întregi și zecimali și să fie de ajutor învățătorilor la predarea multiplilor metrului liniar, patrat și cub, cum și gramului. În consecință Ministerul recomandă acest aparat în scopul folosirii lui în școlile primare, însă fără a fi nimeni obligat. p. Director, Al. Voinescu. Șeful serviciului, Subdirector, Indescifrabil“.

No. 2787—1937. — **Gradul II. și I. pentru organele de control.** Comunicăm pentru luare la cunoștință de către cei în drept ordinul ce urmează. „Inspectoratul Regional Școlar Oradea No. 8493—1937. Domnule Revizor, Avem onoare a vă face cunoscut că prin Deciziunea No. 98.530—1937, Ministerul a aprobat ca timpul servit de învățătorii definitivi și de gr. II. ca organe de control (subrevizori, revizori și inspectori) să se socotească în termenul cerut de lege pentru înaintarea la gr. II. și gr. I. Binevoii a comunica celor în drept. p. Inspector General, Marinescu. Șeful Secției, Indescifrabil“.

No. 2762. 1937. — **Ministerul nu aprobă termenul solicitat pentru grad.** Se comunică pentru luare la cunoștință, de către cei interesați, ordinul de mai jos. „Inspectoratul Regional Școlar Oradea No. 8032—1937. Domnule Revizor, La raportul Dvs. No. 1968—1937, avem onoare a vă face cunoscut că Ministerul prin ordinul No. 82.324—1937, nu aprobă cererea înv. din județul Sălaj, care au depus examenul de înaintare în sesiunea Decembrie 1936 și solicită acest grad pe 1 Aprilie 1936. Binevoii a comunica celor în drept. p. Inspector General, D. Marinescu. Șeful Secției, Indescifrabil“.

No. 3486—1937. — **Inscrierea la școala de contabilitate și educație cooperatistă** Comunicăm Circulara de mai jos, cu rugămintea ca d-nii Directori școlari să o facă cunoscută tuturor celor interesați: „Casa Centrală a Cooperației, Școala de contabilitate și educație cooperatistă, Orșova. Circulară No. 262. Se aduce la cunoștința tuturor, că Școala de contabilitate și educație cooperatistă agricolă din Orșova, Piața Dragalina al cărei scop este luminarea și educarea maselor în spiritul cooperatist, va funcționa în anul școlar 1937—38 potrivit următoarelor dispozițiuni: Raza de activitate a școlii este: Banatul, Partea de vest a Ardealului și a Vechiului Regat împreună cu

șinutul Crișanei. La cerere se primesc elevi și din toată țara. Cursurile școlii au o durată de doi ani și jumătate, dintre care primul an adică 9 (nouă) luni începe dela 1 Octomvrie până la 1 Iulie anul următor, cu vacanțele obișnuite Crăciun și Paști. Delă 15 Iulie până la 1 Octomvrie, acelaș an, elevul va face practică la o instituție cooperatistă, după alegerea sa. Anul al II-lea începe la 1 Octomvrie până la 1 Iulie, anul următor, deci cu o durată ca și primul an. Dela 15 Iulie până la 1 Februarie anul următor se va face practică de 6 luni și jumătate, la care dată se va da examenul general de diplomă. Școala nu poate fi frecventată decât de elevii cari la înscriere trebuie să prezinte actele: 1. Actul de naștere, din care să reiasă că are o vârstă de cel puțin 14 ani. Se aprobă prin excepție, și sub această vârstă la elementele mai dezvoltate fizicește. Vârsta maximă poate fi cât de înaintată; 2. Certificatul de studii, din care să se constate că este absolvent cel puțin al cursului primar; 3. Certificat de naționalitate; 4. Certificat din partea primăriei sau școlii, că are purtare bună; 5. Certificat de ce avere posedă părinții, specificându-se câți moștenitori sunt; 6. Certificat de vaccinare. Înscriserile încep la 15 August a. c. și durează până în seara zilei de 28 Septemvrie 1937. În acest interval de timp, doritorii de a urma școala vor înainta actele specificate mai sus, anexate unei cereri timbrată după lege, semnată de părinți, când candidatul e minor, și de candidat, când acesta e major, pe adresa Școala de contabilitate și educație cooperatistă, Orșova, Piața Dragalina (jud. Severin). Odată cu actele, vor mai înainta suma de 200 (două sute) Lei taxă de înscriere. În dimineața zilei de 29 Septemvrie 1937 va începe examenul de admitere, pentru ocuparea celor 40 locuri vacante. La această dată, toți înscrișii, se vor prezenta la sediul școlii cu câteva coale de hârtie, toc și cerneală. Examenul va consta din: vizita medicală care este eliminatorie, dintr'o probă scrisă la limba Română și Aritmetică, precum și dintr'o interogare orală, din ambele aceste materii. În genere examenul de admitere urmărește ca elevul să fie sănătos, să știe scrie și ceti corect, și a stăpâni bine materia învățată la aritmetică din cursul primar. Exameul va dura 2 zile, adevă până în seara zilei de 30 Septemvrie a. c. Cursurile vor începe pe ziua de 1 Octomvrie a. c. Intrucât dela data examenului de admitere și până la data începerii cursurilor nu este decât o zi, se recomandă candidaților, ca odată cu venirea lor la examenul de admitere, să aducă și rufăria specificată mai jos, pentru a fi imediat internați. Prin aceasta școala urmărește scutirea celor reușiți de anumite cheltueli, pe care ar fi nevoiți să le facă în ducerea lor acasă pentru două zile și înapoiere la școală. Toți reușiții vor fi internați. La data internării, fiecare elev trebuie să aibă: 3 cămăși, 3 perechi ismene, 3 perechi ciorapi, 3 costume de haine, de preferat culoare neagră și închise la gât, 2 prosoape, 2 șervete, 4 batiste, săpun, pastă de dinți, perie de dinți,

perie de haine, perie de ghete, cremă de ghete, o ladă cu incuetoare, ac, ață, etc. În internat, care e bine amenajat, fiecărui elev i se va servi mâncare, dormit în paturile și rufăria școlii, spălătul rufelor, băi, medicamente, vizite medicale, etc., în schimbul unei taxe de 6000 șase mii) Lei, plătitibilă în trei rate, și anume: 2000 (două mii) Lei la data de 1 Octombrie 1937, 2000 (două mii) Lei la data de 8 Ianuarie 1938, 2000 (două mii) Lei în prima zi după vacanța Paștelui. Totodată, la 1 Octombrie 1937 va mai vărsa direcțiunii școlii fiecare reușit suma de 800 (opt sute) Lei costul cărților, rechizitelor, al șepcii, cauțiune, etc. Întrucât școala urmărește ca absolvenții ei să fie cât mai mult legați de mișcarea cooperatistă și de noua viață economică ce mișcare urmărește a o da satelor, se atrage atenția tuturor, că dacă numărul celor reușiți va fi mai mare decât cele 40 de locuri, cât există pentru anul I, atunci școala va prefera pe acei cari sunt recomandați și angajați de unitățile cooperatiste. În acest scop se recomandă candidatului, ca pe lângă actele specificate mai sus, să aducă și actul de angajament cu vre-o unitate cooperatistă, dacă o astfel de instituție există în acel sat. Absolvenții acestei școli sunt cei dintâi preferați în funcțiunile de contabil, casier, secretar, al oricărei instituții cooperatiste, de orice grad, având dreptul de a se înscrie ca membri în Corpul contabililor cooperatori. Deasemenea cei merituosi și recomandați de unitățile cooperative, vor putea obține câte o bursă, școala având un număr însemnat de burse. Director, Al. Constantinescu. Subdirector, Dimitre Colicioiu“.

No. 3516—1937. — **Dispoziții privitoare la detașări.** Se comunică pentru știre și conformare de către cei interesați că, pentru anul școlar 1937—38 nu se va face nici o detașare în învățământul primar, decât în cazuri extra excepționale și numai pentru apropiere între soți, funcționari de stat și numai dacă vor fi posturi rămase vacante. Cererile cari nu vor întruni aceste condiții, nu se vor lua în considerare.

No. 3683—1937. — **Învățătorii cari trebuie să se prezinte la examenul de definitivat.** Pentru a evita inconveniente din anii trecuți, invităm insistent pe toți învățătorii, învățătoarele și conducătoarele de grădini de copii, ca în interes propriu, întrucât au stagiul necesar, să înainteze cerere acestui Revizorat școlar pentru a fi trecuți pe tabelul inv. cu drept la examenul de definitivat, sesiunea 1938. — Termen: 1 Noembrie 1937.

Revizor școlar,
Dumitru Ilea.

Șeful serviciului,
Simion Oros.

PAGINA ASOCIAȚIEI.

Congresul învățătorilor sătmăreni a avut loc la 24 Iunie în Seini. Au participat vre-o 200 învățători și reprezentanții autorităților bisericești, administrative și școlare.

A prezidat vrednicul conducător al Asociației dl Gh. Medanu.

Congresul s'a deschis într'o atmosferă sărbătorească de înfrățire și înălțare sufletească. Asupra problemelor puse în ordinea de zi învățătorimea sătmăreană s'a pronunțat deplin și categoric.

Din cuvântările rostite reținem cele ce urmează :

Dl preș. GH. MEDANU. «Astăzi ieșim din comun deoarece comemorăm și 40 de ani de viață a organizației noastre dăscălești din jud. Satu-Mare care ia ființă tot aci în Seini — la 29 Septembrie 1897, avându-și primul comitet din înaintașii noștri decedați căror le datorăm adânca noastră recunoștință trimițându-le cu această ocazie omagiile noastre de nedescrisă mulțumire pentru felul cum au știut să diriguiască treburile școlii românești confesionale înainte cu 40 ani.

Ce-a îndemnat să se facă această reunire ?

Și-au dat mâna toți intelectualii, preoții, liber-profioniștii.

Ca o conclusie a acestei constatări se reliefează în modul cel mai eclatant că școala și factorul ei sunt într'un permanent războiu cu timpurile și cari o persecută, pe cari cu orice sacrificii trebuie biruită.

Dacă în marea lui acțiune, acest dascal ar fi ajutat așa dupăcum i se făgăduise în anii lui de pregătire profesională, ar face adevărate minuni. Până aci poate ne-am înșelat în amăgirile noastre prea optimiste pe această chestiune. Avem o nouă credință, că în momentul când răuvoitorii și dușmanii seculari ai integrității noastre naționale și ai credinței noastre strămoșești creștinești vor încerca subminarea aceloră, nu va exista nici o bănuială ca bunii cetățeni de aicea își vor întinde mâinile salvând din bunavreme aicea ce strămoșii noștri au eluptat : «patrimoniul național» încredințat domniei celui mai înțelept merabru dinastic M. S. Reg. Carol II-lea, căruia dascălimea sătmăreană făgăduindu-i credință și muncă, îi do-rește viață și domnie îndelungată cu sănătate !

Reformele școlare recente, modificarea legii învățământului primar sunt tot sugestia învățătorimii. Și e și natural să fie așa, deoarece cel care trăește în școală e cel mai îndreptățit de a sugera astfel de inovații. Dar că aceste sugestii de reforme să poată lua forma definitivă prin lege trebuie ca între guvernanți să găsească suflet care să se identifice cu sufletul școlii și al dascălului. Pentru moment ne bucurăm de această stare având în fruntea școlaelor pe cel mai ideal și înfăptui-

tor de mari opere școlare și educative pe *dl Dr. C. Anghel-lescu, Ministrul Educației Naționale*. Învățătorimea sătmăreană alături de învățătorimea din țara întreagă datorește înalta sa grațitudine și mulțumire dlui Dr. C. Anghel-lescu pentru munca depusă în interesul și binele școlii poporului».

Dl părinte protopop I. RUȘDEA din partea bisericii ortodoxe, într'o simțită cuvântare arată legătura între altarul luminii și altarul credinței, strânse în acelaș gând și suflet.

El ne conduce acum ca și în trecut — spune d-sa — păstrând limba și credința în sufletul neamului.

Dl prefect O. ARDELEAN. Într'un discurs magistral, bogat în idei și sentimente, subliniază munca uriașă a dascălimii și colaborarea continuă pentru ridicarea elementului românesc la graniță.

«Domnilor! Problemele ce așteaptă rezolvarea lor în cadrele culturizării elementului românesc sunt încă numeroase. Rezultatele incontestabil frumoase, obținute de Dvs. până acum, trebuie să fie un stimulent puternic pentru a răspunde și mai integral așteptărilor de mâine. *Va trebui și mai mult intensificat procesul de românizare a elementului desnaționalizat*. Să încercăm să dispară fenomenele triste de a vedea în comune tineri de 16--17 ani necunoscând limba Statului. La fel cred că ar fi de dorit, *ca activitatea extra-școlară să îmbrățișeze cât mai larg problemele sociologice ale statului, dându-se cea mai largă atenție problemelor sanitare*.

Sunt câteva sugestii pe cari rog a mi-le lua cu o expresie a dorinței mele de a vedea dascălul român în nucleul celor mai sublime frământări cari sunt chemate a da o Românie fericită și prosperă.

Salut cu toată afecțiunea izvorită din profundul respect ce-l păstrez învățătorimei sătmărene, adunarea generală de azi și urez ca lucrările Dvs. să fie cât mai folositoare intereselor profesionale și propășirii culturii românești.

Ca o modestă dovadă a aprecierii muncii Dvs. depusă în serviciul culturii naționale din partea Prefecturii depun suma de 50.000 Lei ca contribuție la Casa de odihnă a învățătorilor sătmăreni, dorind ca ea să fie cât mai repede înfăptuită».

Dl insp. MĂRGINEANU, într'o frumoasă cuvântare, des întreruptă de aplauze, face elogiul învățătorului și al școlii primare. Învățătorii pe lângă educatori de vârstă, sunt și promotorii tradiției, ei lasă dâra aceia luminoasă în calea urmașilor. Analizând rostul școlii primare, d-sa concretizează că aceasta fiind instituția care a păstrat limba și tradiția pe care o teaurizează nația noastră, are scop a da săteni integri. Școala dela țară nu este pentru a pregăti elevi ai învățămân-

tului secundar, ci pregătirea săteanului. Ea trebuie să-l emancipeze, pentrucă e o rușine ca tocmai acest țaran care a adus cel mai mare tribut de sânge să se simte umilit în țara lui.

Dsa face apoi un impresionant apel la renaționalizarea integrală a elementului pierdut și ca învățătorii, îndeosebi dnele și dșoarele să se prezinte la adunări în port național.

Aducând elogii dlui ministru Dr. C. Anghelescu, încheind asigură de largul său concurs, stând fiecărui membru la dispoziție în orice doleanță. Sfârșitul cuvântării se pierde în nesfârșite aplauze.

Au mai vorbit dnii: P. Benea revizor școlar, în numele revizoratului, Vasile Scurtu în numele «Astrei» și L. A. R., Ion Cleja preș. Asoc. Inv. din Sălaj și Sf. S. păr. Berinde Ioan preotul gr. cat din Seini. S'au votat moțiuni asupra problemelor: «Cum și după ce norme să se facă definitivarea și înaintarea învățătorilor». «Starea morală și materială a școlii și învățătorilor săi».

PAGINA BĂNCII

A P E L *)

Către toți membrii corp. didactic primar din județ.

Adunarea generală a băncii noastre, ținută la 26 Aprilie 1937, a hotărît cu unanimitate majorarea capitalului societății al băncii cu scopul de-ași putea lărgi și intensifica activitatea pentru consolidarea materială și morală a membrilor. Totdeodată a ridicat și bariera pusă în fața acelor învățători și învățătoare, care din diferite motive nu s'au putut face membri la întemeiere, dându-le posibilitatea cu termenul până la sfârșitul lunii Octomvrie 1937, să se poată înscrie în societate. (Învățătorii cu titlu provizoriu încă se pot înscrie beneficiind de toate drepturile, afară de societatea de înmormântare, la care devin membri de drept la definitivare).

Membrii noi sunt obligați să subscrie un capital echivalent cu 2 ori salariul, rotunjit la mii (de ex.: salariul de 2350 lei se întrecește la 3000 lei) și amortizabil în 20 rate lunare egale și consecutive, fără dobândă și o taxă de înscriere de 100 lei, plătită la primirea în societate.

Avem onoare a Vă trimite alăturat „Declarația” de înscriere. Vă rugăm să o completați și să o restituiți cu posibilă urgență, în interesul Dvs. Dacă nu doriți să Vă înscrieți ca membru, Vă rugăm să o restituiți necompletată, cunoscând că după data de 31 Octomvrie 1937, actualii învățători din județ nu se mai primesc în societate.

*) Publicăm „Apelul” trimis individual învățătorilor pentru a se lua act și pe aceasta cale.